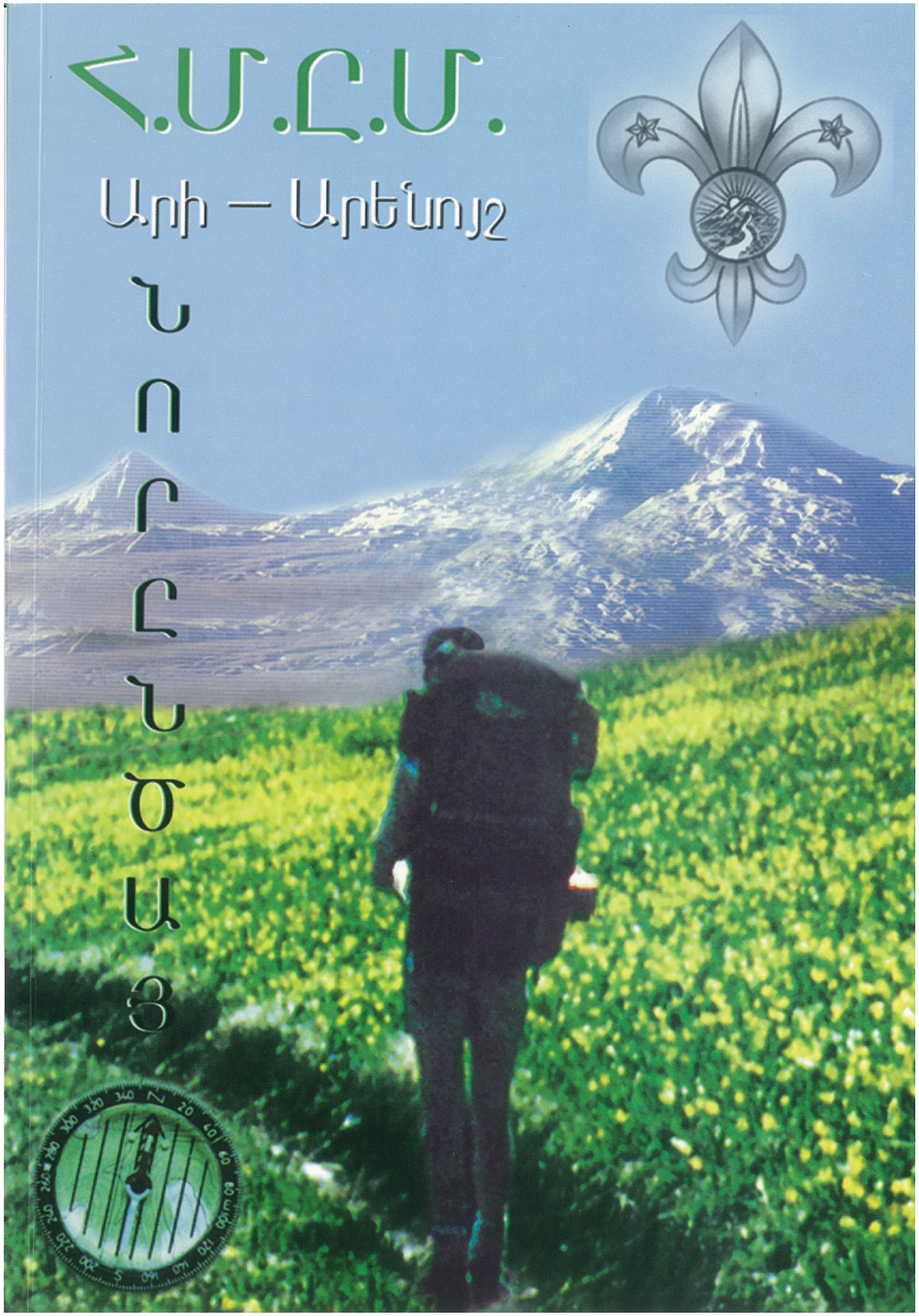
Հ.Մ.Ը.Մ.
Արի — Արենոյշ
ՆՈՐԸՆԾԱՅ

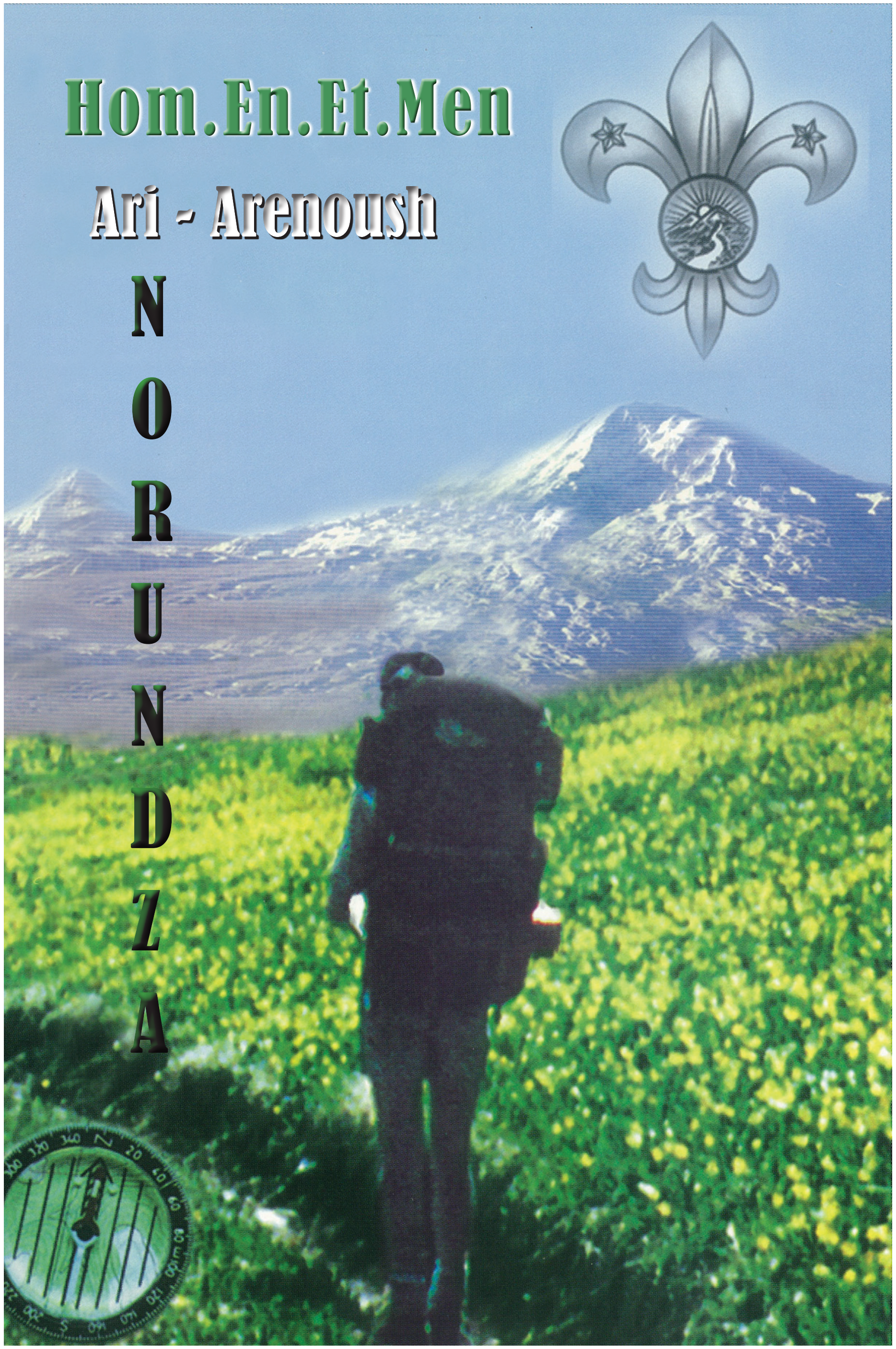
Hom.En.Et.Men
Ari - Arenoush
NORUNDZA

Պատրաստեց եւ խմբագրեց՝
Կարպիս Գապասագալեան

Օգնական խմբագիր՝
Գառնիկ Թորիկեան

Վերահրատարակութեան ամէն իրաւունք վերապահուած է
Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան

Prepared and Edited By’
Garbis Kapasakalian

Assistant Editor’
Karnig Torikian

Permission to copy is maintained by
Homenetmen’s Cenral Committee

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Միութենական մեր կեանքին մէջ ընդհանրապէս եւ սկաուտութեան մէջ յատկապէս, դաստիարակչական գեղատիպ գիրքերու հրատարակութիւնը միշտ ալ ներկայացած է սուր անհրաժեշտութեամբ: Հ.Մ.Ը.Մ.ի իրերայաջորդ Պատգամաւորական Ժողովներ եւ համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական համագումարներ բազմիցս մշակած են դաստիարակչական գիրքերու ծրագիրներ, որոնք սակայն չեն հասած վերջնական հրատարակութեան հանգրուանին:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութիւնը այս հրատարակութեամբ տարիներու եւ սերունդներու երազ մը կ'իրականացնէ, երբ 21րդ դարու Հ.Մ.Ը.Մ.ական սկաուտին կը ներկայացնէ իր կեանքի, հա՛յ կեանքի նոր պայմաններուն պատշաճող գիրք մը, որ բովանդակութեան եւ մատուցման իր ձեւերով կը կարծենք որ հիմնական վերատեսութեան կ'ենթարկէ ցարդ կիրարկուած դաստիարակչական ծրագիրները:

Նախապէս, Հ.Մ.Ը.Մ.ի կարգ մը շրջաններ ունէին դաստիարակչական մասնակի ծրագիրներով իրենց գիրքերը, պատրաստուած՝ սկաուտական տեղական մարմիններու կողմէ: Այս հրատարակութիւնը կու գայ ընդգրկելու բոլոր ծրագիրները եւ համապարփակ ձեւով ներկայացնելու Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտութեան ազգային եւ բարոյական վեհ

A Couple of Words

In our organization's life and especially in scouting the publishing of educational books has always been approached with great urgency. Many Homenetmen global congress meetings and global scout leader conferences have brought numerous plans for educational books, until now these books have not been ready for publication.

With the publication, Homenetmen's Central Committee is realizing the dreams of many years and generations, when we present a Homenetmen scout of the 21st century their life, Armenian life new conditions suitable book, that's complete and it's way of offering we think that upon initial review to subject till now to use to apply educational programs.

Prior to this publication, some Homenetmen regions used books that specialize in various topics and were prepared by their local non-Homenetmen scout organizations. This publication is meant to compliment those books and appropriately represent Homenetmen's

սկզբունքները, օրինակելի քաղաքացիի եւ տիպար հայու կերտման զոյգ առաջադրանքներով:

Կը հաւատանք, որ այս հրատարակութիւնը մնայուն ուղեցոյցը պիտի հանդիսանայ Հ.Մ.Ը.Մ.ական սկաուտին, անբաժան ընկերակիցը ըլլայ անոր՝ հաւաքոյթներու եւ աշխատանքային հանդիպումներու ընթացքին: Սկաուտը պիտի գուրգուրայ իր գիրքին վրայ, բծախնդրօրէն գործադրէ հոն տեղ գտած վարժութիւններն ու թելադրանքները եւ, ամէնէն կարեւորը, ջանք չխնայէ զանոնք գործնապէս արտայայտելու իր անմիջական շրջապատին մէջ:

Հրատարակութիւնը պատրաստուած է սկաուտական աշխատանքներու մէջ երկարամեայ փորձառութիւն ունեցող պատասխանատուներու կողմէ: Ներկայացուած նիւթերը քննուած եւ ուսումնասիրուած են համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական համագումարներուն, վերջին տարիներուն փորձարկուած են շրջաններու մէջ եւ հրատարակութեան յանձնուած՝ Սիտնիի համա-Հ.Մ.Ը.Մ.ական խմբապետական Գ. համագումարին կողմէ վերջնական վերանայումի ենթարկուելէ ետք:

Կ'ընդունինք, որ այս գործը կրնայ կատարեալ եղած չըլլալ, սակայն կը կարծենք, որ երկար պատրաստութիւններէ եւ փորձարկումներէ ետք անիկա հեռու չէ կատարեալէն եւ լաւապէս կրնայ ծառայել իր նպատակին:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

nationalistic and highly moral beginnings, and the twin propositions of being a good citizen while developing exemplary Armenian.

We believe that this publication will be a lasting compass for Homenetmen's scouts, an integral part of their gatherings and activities. The scout must care for their books, be diligent about using the skills and suggestions found in them, and (most importantly) make every effort to make practical use of what they learn.

This publication was prepared by scout leaders with many years of scout leadership experience. The topics covered were reviewed at global scout leader conferences, tested in various regions, and finally submitted for publication after a final review at the 3rd global leadership conference in Sydney (1998).

We accept that this work may not be perfect, however after all the preparations and reviews it is a good publication and will serve its purpose well.

Homenetmen's
Central Executive Committee

Անուն ------------------
Մականուն ---------------
Ծննդեան թուական ---------
Մուտքի թուական ----------
Հեռաձայնի թիւ -----------

Մասնաճիւղ

Խումբի թիւ

Խմբակի անուն

Գրքոյկը սկսայ գործածել
-----/------/
--------ին:

Խմբապետս

Փոխ խմբապետս

Վարիչ առաջնորդս

Առաջնորդս

Գրքոյկը ամբողջացաւ
-----/------/
--------ին:

Anoon/ Name ------------------
Maganoon/ Last Name ----------------
Birth Date ---------
Date began scouting ----------
Phone Number -----------

Masnajoogh / Chapter

____

Khoombi Teev / Group #

____

Khmbaki Anoon / Khmbak Name

____

Date Began Book:
-----/------/

Khmbabet/Group Leader

____

Pokh Khmbabet/Group Assistant

____

Vareech Arachnort

____

Arachnort

____

Date Completed Book
-----/------/

ՆԱԽԱԲԱՆ

Սիրելի Եղբայր-Քոյր,

Այս գրքոյկը պատրաստուած է քեզի, որ նորընծայ ես եւ կը պատրաստուիս Բ. կարգի սկաուտ ըլլալու:

Այս գիրքը չէ պատրաստուած այն իմաստով որ կարդաս, սորվիս գրուածը եւ բովանդակութիւնը, այլ՝ անիկա աշխատանքի տետրակ մըն է: Էջերուն մէջ պիտի հանդիպիս պարտականութիւններու, փնտռտուքներու եւ գծագրութիւններու, զորս պիտի կատարես:

Պիտի հանդիպիս նաեւ գրութիւններու, որոնք պիտի սերտես, իւրացնես եւ պէտք եղած պարագային իբրեւ աղբիւր գործածես:

Հաւանաբար հանդիպիս դժուարութիւններու . դիմէ խմբապետիդ, դաստիարակիդ կամ ծնողքիդ, վստահաբար անոնք քեզի կու տան պէտք եղած ցուցմունքները:

Այս անձնական տետրակդ է: Մաքուր պահէ զայն, որպէսզի ան ըլլայ օգտակար աղբիւր մը եւ լաւ յիշատակարան մը:

Preface

Dear Brother-Sister,

This book was prepared for you, a Norunza who is preparing to become a Ben Gark scout.

This book is not prepared for you to simply read and study the writing and contents, it is meant to be used as a workbook. On these pages you will find activities, explorations, drawings that you will need to complete.

You will also find sections that you will need to study and use as a reference source as needed.

You will probably have some difficulty, please ask your leaders, instructors, or parents for help and direction.

This is your personal book. Keep it clean so that you can use it as a reference source in the future and as a memento of your experience.

◆ Նորընծայի մը փորձառական շրջանին հսկողութիւնը եւ գիտելիքներուն փոխանցումը կը ստանձնէ խումբին խմբապետութիւնը:

- *It is the responsibility of the Group Leaders to supervise and teach the Norunza scout during this period.*

ՆՈՐԸՆԾԱՅ

● Նորագիր մը յաջողութեամբ աւարտելէ ետք իր փորձառական շրջանը եւ գիտելիքները, խոստում տալով կը դառնայ նորընծայ արի/արենոյշ:

● Նորընծան վեց ամսուան ժամանակամիջոցի ընթացքին պարտի.-

Էջ

1.- Գիտնալ Հայաստանի Հանրապետութեան քարտէսը.................................. 11
2.- Գիտնալ ազգային 5 երգեր.................. 13
3.- Ըստ նախասիրութեան սերտել հայ հերոսի մը կեանքը եւ հայ յեղափոխական դրուագ մը եւ զայն ներկայացնել խմբակի անդամներուն.. 14
4.- Գիտնալ Տէրունական աղօթքին իմաստը եւ այլ աղօթքներ............................... 18
5.- Գիտնալ քրիստոնէութեան մուտքը Հայաստան................................ 22
6.- Գիտնալ ողջունել կղերականները........... 24
7.- Գիտնալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սկաուտական Դրօշակները.................. 25
8.- Գիտնալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի քայլերգը................ 27
9.- Յարգել երկրի կառավարութիւնը, ժողովուրդը եւ բծախնդիր ըլլալ մաքրութեան............. 29
10.- Գիտնալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական կարգերը, աստիճանները ու պաշտօնները.............. 34

Norunza

- *After a Norageer completes their probationary period and the Norageer studies and takes their khosdoom, they become a Norunza Ari/Arenoush.*
- *A Norunza has 6 months to …*

Page

1.- *Know the map of the Republic of Armenia……* 11
2.- *Know five nationalistic songs ………………* 13
3.- *Research an Armenian national hero and a revolutionary moment of your choice and present it to your khmbag. ……………….……* 14
4.- *Know the meaning of the Lords Prayer and other prayers ……………………………...* 18
5.- *Know how Christianity was introduced to Armenia ……………………………….…* 22
6.- *Know how to greet church officials (cleric)……* 24
7.- *Know Homenetmen's and the Homenetmen Scout flags ……………………………..* 25
8.- *Know Homenetmen's anthem ……..............* 27
9.- *Respect a country's government, it's people, and keeping it clean …………………………....* 29
10.- *Know the Homenetmen scouting garker (books/levels), asteejaner (ranks), and bashdoner (responsibilities) ……………..…* 34

11.- Լաւապէս կիրարկել կարգապահական
վարժութիւնները.......................... 37
12.- Գիտնալ կողմնացոյցին 8 կողմերը........... 38
13.- Գիտնալ սկաուտական հանգոյցները,
կապերը եւ հիւսքերը.......................39
14.- Գիտնալ սկաուտական հետախուզական
նշանները................................ 42
15.- Ծինել սկաուտական կրակարան մը...........44
16.- Կարենալ մաքրել եւ գործածել լապտեր մը.... 47
17.- Գիտնալ սկաուտական վրան լարել.......... 48
18.- Գիտնալ բանակավայրին շուրջ ցանկապատ
շինել, քակել եւ ամփոփել.................. 50
19.- Ծանօթանալ մորսին եւ գիտնալ սուլիչով
հրահանգներու ձեւերը......................51
20.- Գիտնալ խմբակային դրօշակին իմաստը......53
21.- Գաղափար ունենալ խմբակային
գործելակերպի մասին.......................54
22.- Գիտնալ մարմնին գլխաւոր մասերը
եւ 5 զգայարանները........................ 60
23.- Գիտնալ մարմինը մաքուր պահելու
կարեւորութիւնը...........................61
24.- Գաղափար ունենալ նախնական
դարմանումի մասին.........................66
25.- Գիտնալ պատգարակ շինելու ձեւերը......... 71
26.- Մարզանք.................................73

11.- *Applying disciplinary commands well* 37

12.- *Know the 8 direction on the compass*.......... 38

13.- *Know the scout knots, ties and weaves* 39

14.- *Know the scout orienteering signs* 42

15.- *Build a scout fireplace* 44

16.- *Be able to clean and use a lantern*.............. 47

17.- *Know how to put up a scout tent* 48

18.- *Know how to put up, take down, and pack a boundary around camp* 50

19.- *Become familiar with Morse code and knowing the commands given by whistle*...................... 51

20.- *Know the meaning of the khmbak flag* 53

21.- *Know how a khmbag works* 54

22.- *Know the main parts of the body and the 5 senses* 60

23.- *Know the importance of keeping your body clean* 61

24.- *Know a little about First Aid* 66

25.- *Know how to make a stretcher* 71

26.- *Exercise* 73

1.- Գիտնալ Հայաստանի Հանրապետութեան Քարտէսը

Ստորեւ գծուած է Հայաստանի Հանրապետութեան քարտէսը: Քարտէսին մէջ կը պակսին.-

1.- Քաղաքներէն՝ *Երեւան, Գիւմրի, Սպիտակ, Վանաձոր, Հոկտեմբերեան, Էջմիածին, Կապան, Գորիս:*

2. Լեռներէն՝ *Արագած*

3.- Լիճերէն՝ *Սեւան*

4.- Գետերէն՝ *Արաքս, Ախուրեան, Որոտան, Արփա, Հրազդան:*

Իւրաքանչիւր քաղաք, լիճ, լեռ, գետ, դիր իր տեղը.

1. Know the map of the Republic of Armenia

Below is a map of the Republic of Armenia. Missing from the map are.-

1) Cities: Yerevan, Guymri, Spitak, Vanadzor, Hoctemberian, Echmiadzin, Kapan, Goris

2) Mountain: Aragatz

3) Lake: Sevan

4) Rvers: Arax, Akhoorian, Vorodan, Arpa, Hrazdan

REPUBLIC OF ARMENIA
AND REPUBLIC OF
MOUNTAINOUS KARABAGH
GEORGIA
AZERBAIJAN
TURKEY
IRAN
NAKHICHEVAN (AZERBAIJAN)
SHIRAK
LORI
TAVUSH
ARAGATSOTN
KOTAYK
GEGHARKUNIK
ARMAVIR
ARARAT
VAYOTS DZOR
SYUNIK
SHAHUMYAN
MARTAKERT
ASKERAN
MARTUNI
SHUSHI
HADRUT
YEREVAN
STEPANAKERT
Lake Sevan
Gyumri
Vanadzor
Alaverdi
Stepanavan
Tashir
Spitak
Dilijan
Ijevan
Noyemberyan
Berd
Sevan
Hrazdan
Tsaghkadzor
Charentsavan
Abovyan
Yeghvard
Aparan
Ashtarak
Talin
Armavir
Metzamor
Vagharshapat
(Echmiadzin)
Masis
Artashat
Vedi
Ararat
Gavar
Martuni
Vardenis
Yeghegnadzor
Jermuk
Vayk
Sisian
Goris
Dastakert
Kapan
Kajaran
Meghri
Agarak
Shushi
Askeran
Martakert
Shahumyan
Hadrut
Berdzor
(Lachin)
Ganja
(Gandzak)
Nakhichevan
Kars
Igdir
Aghdam
Agstafa
LEGEND
Populated places
YEREVAN Capital
Gyumri
Ararat
Sities
Artsvashen Village
Monasteries, Churches
Garni
Sardarapat
Ani
Boundaries
State
Administrative
Automobile roads
Highway
Side road
Hotels
SCALE 1: 1 250 000
© V. MKHITARYAN

Debed
Dzoraget
Pambak
Aghstev
Getik
Akhouryan
Lake Sevan
Hrazdan
Kasakh
Arax
Metsamor
Azat
Veghi
Arpa
Vorotan
Nakhichevanchay
Arax
Voghchi
Meghri

Գրէ՛.

1.- Արագած լերան բարձրութիւնը --------

2.- Սեւանայ լիճին տարածութիւնը -------

3. ա.- Արաքս գետի երկարութիւնը -------

   բ.- Ախուրեան գետի երկարութիւնը ----

   գ.- Որոտան գետի երկարութիւնը ------

   դ.- Արփա գետի երկարութիւնը --------

   ե.- Հրազդան գետի երկարութիւնը -----

Տո՛ւր հետեւեալ տեղեկութիւնները.

ա.- Հայաստանի Հանրապետութեան տարածութիւնը եւ բնակչութեան թիւը:

բ.- Հանքային ի՞նչ հարստութիւններ ունի:

Write

1.- The height Aragatz 4090 ft.

2.- The area of Lake Sevan 940 km^2 / 363 mi^2 (2005) / 1236 km^2/ 477 mi^2 (2002) / 1416 km^2/ 547 mi^2 (1933)

3.- a. the length of Arax river 1,072 km (665 miles)

b. the length of Akhoorian river 186 km (116 mi)

c. the length of Vorodan river 178 km (110 mi)

d. the length of Arpa river 126 km (78 mi)

e. the length of Hrazdan river 146 km (90mi)

Provide the following information.

a..- The area and population of the Republic of Armenia:

Area of Armenia 29,800 km^2 (11,484 sq mi)

Population of Armenia 3,299,000

b.- What mineral wealth does Armenia have?

molybdenum, copper, lead, zinc, gold, silver

2.- Գիտնալ Ազգային 5 Երգեր

Կարեւորութեամբ ուշադրութիւն պէտք է ընես որ՝

ա.- Երգը լման եւ ամբողջութեամբ երգես. կիսատ չմնայ:

բ.- Երգը ըլլայ կտրուկ եւ աշխոյժ, առանց երկարելու տողերու վերջաւորութիւնները:

գ.- Եթէ երգը դանդաղ կշռոյթ ունի, երկարող բառերը երգէ մէկ ձայնի վրայ, առանց եւեւէջներու:

դ.- Ամէն տեղ եւ ամէն առիթի ազգային երգեր մի երգեր:

Գրէ՛ քու նախասիրած 5 ազգային երգերուդ խորագիրները եւ իւրաքանչիւրին պարագային ըսէ թէ ինչո՞ւ կը սիրես.

Ազգային երգերը կարելի է գիտնալ եւ սորվիլ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչութեան հրատարակած «Սկաուտին Երգարանը» գիրքէն, էջ 45էն 75:

2.- *Knowing 5 Nationalistic*

Pay special attention to the following:

a. Sing the song completely to the end, do not leave it incomplete.

b. Sing briskly and vigorously, without extending the end of the lines.

c. If the song has a slow beat, sing each words with one breath without waivering.

d. Nationalistic songs should be sung at appropriate times and places, do not sing then just anywhere or at any time.

Write the title of your 5 preferred nationalistic songs below and for each on explain why you like them.

You can find nationalistic songs in the "Scouting Songbook", pages 45-75, published by Homenetmen's Central Committee. Note: You can also find them on various web sites on the internet.

3.- Ըստ Նախասիրութեան Սերտել Հայ Հերոսի մը Կեանքը եւ Հայ Յեղափոխական Դրուագ մը եւ Զայն Ներկայացնել Խմբակի Անդամներուն

Հայ ժողովուրդի պատմութիւնը կերտած են քրիստոնէական կրօնքի պահպանման եւ մեր գոյատեւումի անկախութեան ազատագրական պայքարները իրագործող նահատակները՝ Հայկ Նահապետէն սկսեալ մինչեւ Լիզպոնի հերոսները եւ Արցախի ազատամարտիկները: Անոնք մեր ազգային հերոսներն են:

Այս հարցումներուն պատասխանելով սերտէ անոնցմէ մէկուն կեանքը ու ներկայացուր զայն խմբակի անդամներուն.

Անուն Մականուն

Ճանչցուած է

---------------------------- -անունով:

Ինչո՞ւ այդպէս կը կոչուի

3.- *Research an Armenian national hero and a revolutionary moment of your choice and present it to your khmbag*

Throughout history, the Armenian people have had martyrs in our struggles to maintain our Christianity, survival, and independence – ranging from Haig Nahabed to the heroes of Lisbon and the freedom fighters of Artsakh. These are our national heroes.

By answering the questions below learn about a national hero and present it to your khmbag.

First and Last Name ----------------------

They are know by the name .

Explain why they are called that:

Ե՞րբ ծնած է եւ ո՞ւր

Ե՞րբ միացած է պայքարին

Ի՞նչ կռիւներու/յեղափոխական ձեռնարկներու մասնակցած է

Ի՞նչ գլխաւոր գործունէութիւն ունեցած է

Ե՞րբ եւ ի՞նչ պարագաներու մէջ նահատակուած է

Յաւելեալ մանրամասնութիւններ

When were they born and where?

When did they join the struggle?

What battles / revolutionary movementdid they join?

What was their primary achievement/contribution?

When and in what situation did they become a martyr?

Other information/details:

15

Ստորեւ տրուած հարցումներուն պատասխանելով սերտէ յեղափոխական դրուագ մը եւ զայն ներկայացուր խմբակին.

Ե՞րբ պատահեցաւ գործողութիւնը (թուական)

____

Ո՞վ էր ղեկավարը

____

Ինչո՞ւ այս գործողութիւնը տեղի ունեցաւ

____

____

____

Ի՞նչ էր կատարուելիք աշխատանքը

____

____

____

Ի՞նչ պատահեցաւ

____

____

____

By answering the questions below learn about a revolutionary event/operation and present it to your khmbak.

When did the event/operation happen?

____

Who lead the event/operation?

____

Why did this event/operation happen?

____

____

____

What was the event/operation?

____

____

____

What happened?

____

____

____

Ի՞նչ փոփոխութիւններ կրեց այս աշխատանքը

Որքա՞ն տեւեց աշխատանքը

Քանի՞ հերոսներ նահատակուեցան

Ի՞նչ եղաւ գործողութեան արդիւնքը

Ծանօթ՝ այս նիւթերը կարելի է գտնել.-

ա.- Ռուբէնի «Հայ Յեղափոխականի մը Յիշատակները» գիրքին 3րդ եւ 4րդ հատորներուն մէջ:

բ.- Մալխասի «Ապրումներ»ուն մէջ:

գ.- Գաբրիէլ Լաւեանի «Դէմքեր» գիրքին մէջ:

դ.- Կոմսի «Խոնարհ Հերոսներ» գիրքերուն մէջ:

What unexpected changes happened during the event?

How long was the operation?

How many heroes were martyred during this operation?

What was the result/outcome of the operation?

Note: You can find information on these topics in.-

a. Reuben's "Hay Heghapokhaganee muh Heeshadakneruh" "Memoirs of an Armenian Revolutionary" chapters 3 and 4.

b. In Malkhas' "Abroomner" "Memories"

c. Gabriel Levian's book "Demker" "Faces"

d. Goms' book "Khonar Herosner" "Modest Heros"

4.- Գիտնալ Տէրունական Աղօթքին Իմաստը եւ այլ Աղօթքներ

Ամբողջացո՛ւր պարապ ձգուած բառերը.

Հայր մեր որ ---------------- ես, Սուրբ
---------------- անուն քո, -----------
---------------- քո, ----------------
կամք քո որպէս ---------------- եւ ------
-------: Ձհաց մեր --------- տուր մեզ
այսօր, թող մեզ զպարտիս -------- որպէս
եւ ------- -------- մերոց -----------
Եւ մի տանիր զմեզ ի --------------, Այլ
-------------- ի ------------:

Այս Տէրունական աղօթքն է: Յիսուս այս աղօթքը առաջին անգամ արտասանեց եւ իր աշակերտներուն սորվեցուց ընդառաջելով անոնց խնդրանքին:

Գրէ՛ աղօթքին աշխարհաբարը.

4. Knowing the Deronagan Aghotk (Lord's Prayer) and other prayers

Fill in the blanks.

Hayr mer vor ---hergeens--- es, Soorp
---Sourb yegheetsee--- anoon ko, ---------
---Yekestseh arkayootioun--- ko ---Yegheetsee---
gamk ko vorbes ---vorbes hergeens--- yev ------
hergree---: Zhats mer ---hanabazord--- door mez
aysor, togh mez zbardees ---mer,--- vorbes
yev ---mek--- ---toghoonk--- merots ---bardabanats---
Yev mee daneer zmez ee ---ortzootioun---, Ayl
---prgya--- ---zmez--- ee ---charen---:

The Deronagan Aghotk (Lord's Prayer): Heesoos was the first to recite this prayer and his students asked him to right it done so that they could learn it.

Write the prayer in modern Armenian

Ընդօրինակէ՛ Առաւօտ Լուսոյ աղօթքը.

Ե՞րբ պէտք է աղօթել այս աղօթքը.

Write down the Morning Light prayer.

When should you say this prayer?

Ընդօրինակէ՛ «Ուխտ Սկաուտին» աղօթքը.

Այս աղօթքը գրած է Տոքթ. Յի. Պէ.

Գրեցէ՛ք լման անունը.

Այս աղօթքը կ'ընդգրկէ դաւանանքի յօդուած-ներէն գաղափարներ.-

Տալ անոնցմէ 2 հատ եւ բացատրել.

1.-

Բացատրութիւն

Write down "Scouting Pledge" prayer.

Write the complete name.

This prayer was written by Doctor H. B.

This prayer reinforces the ideas in the 12 davananks (declarations).-

1.-

Explanation

2.- ----------------------------------

Բացատրութիւն --------------------

Գրէ՛ ճաշի երկու աղօթքներ.

Օրհնէ ով Աստուած

--------------- եւ ---------------

Ճաշակեցու Խաղաղութեամբ

2.- ----------------------------------

Explanation --------------------

Write the two meal time prayers.

Orhneh' ov Asdvats	*Bless us oh Lord*
Orhneh' ays seghanuh	*Bless this Table*
Yev anor shoorjeeneruh	*And those sitting around it*
Yev door amen anontz	*And give to all those*
Vor chkavor en, Amen	*Who are needy, Amen:*

Jashagestsoo Khaghaghootiamb

5.- Գիտնալ Քրիստոնէութեան Մուտքը Հայաստան

Պատասխանէ՛ հետեւեալ հարցումներուն.

1.- Ի՞նչ էր հայ ժողովուրդին կրօնքը երբ տակաւին քրիստոնեայ չէր :

- -

2.- Տո՛ւր 3 չաստուածներու անուններ, զորս կը պաշտէին հայերը:

ա.- - - - - - - - - - - - - - - - բ.- - - - - - - - - - - - -

գ.- - - - - - - - - - - - - - -

3.- Յիսուսի Առաքեալներէն երկուքը եկան Հայաստան: Տո՛ւր անոնց անունները:

ա.- - - - - - - - - - - - - - - - բ.- - - - - - - - - - - - - - -

գ.- Ե՞րբ կը կուգադիպի անոնց տօնը:

- -

5.- Know how Christianity was Introduced to Armenia

1.- What religion were Armenians before Christianity?
_ _ _ _ Zoroastrianism & Paganism _ _ _ _ _ _ _ _

2.- Give the name of three false gods that Armenians used to believe in:
a. _ _ _ _ _ _ _ _ b. _ _ _ _ _ _ _ c. _ _ _ _ _ _ _ _ _
Aramazd (Zeus), **Anahit** (Artemis), **Vahagn** (Heracles), **Astghik** (Aphrodite), **Nane** (Athena), **Mihr** (Sun God), **Tir** (Apollo), **Amanor** (God of New Year), **Tsovinar** (God of water), **Sandaramet** (Hades)

3..- Two of Christ's Arakels (Apostles) came to Armenia. Give their names.
a. _ Tadeos (Thaddeus)_ b. Bartogheemeos (Bartholomew)

4.- When is the Church holiday/celebration of these Arakels (Apostles)?
_ _ _ _ _ _ Early December_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Ի՞նչպէս եղաւ որ անոնք Հայաստան եկան:

Եդեսիոյ Աբգար թագաւորը կը հիւանդանայ: Այդ օրերուն Երուսաղէմէն եկող վաճառականներ լուր կը բերեն իրեն, Յիսուսի հրաշագործութիւններուն մասին: Աբգար թագաւոր կը պահանջէ, որ Յիսուս իր մօտ բերեն: Բայց Յիսուսի խաչելութիւնը մօտ ըլլալով, այս վերջինը կ'ըսէ, թէ համբարձումէն ետք, իր առաքեալներէն մէկը կու գայ եւ զինք կը բժշկէ: Այդպէս ալ կ'ըլլայ եւ Թադէոս Առաքեալ կու գայ Եդեսիա եւ կը բժշկէ Աբգար թագաւորը: Ապա ան կ'անցնի Հայաստան, յետոյ իրեն կը միանայ Բարթողիմէոս Առաքեալ, որ Հնդկաստանի կողմերը գացած էր: Թադէոս եւ Բարթողիմէոս Առաքեալները Հայաստանի մէջ առաջին քարոզիչները կ'ըլլան քրիստոնէութեան:

How did it happen that they came to Armenia?

King Abgar of Edessa (an old kingdom that was near Armenia) became sick. At that time merchants/traders from Jerusalem bring news of the miracles conducted by Jesus. King Abgar demands that they bring Jesus to him. However, the time was near to the crucifixion of Jesus so Jesus promised that after Hambartsoom (40 days after his death and final resurrection to heaven), one of his Apostles (Arakels) would travel to Edessa and cure him. That is how the Arakel Tadeos (Thaddeus) traveled to Edessa and cured King Abgar. From there he traveled to Armenia where he was later joined by the Arakel Bartogheemeos (Bartholomew) who had traveled to India. The Arakels Tadeos and Bartogheemeos were the first to preach Christianity in Armenia.

6.- Գիտնալ Ողջունել Կղերականները

Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցին ունի նուիրապետական յատուկ կարգ. իւրաքանչիւր կղերական ունի իր կարգը եւ սկաուտը պէտք է յարգանք ցոյց տայ եւ գիտնայ ճիշդ ձեւով ողջունել զանոնք:

Տո՛ւր յաջորդական կարգերը սկսելով ամէնէնբարձրէն.

1 -

2 -

3 -

4 -

5 (ամուսնացեալ) - - - - - - - - - - - - - -

Երբ տեսնես թիւ 1 կարգի կղերականը պէտք է ըսես -

Երբ տեսնես թիւ 2 կարգի կղերական մը պէտք է ըսես -

Երբ տեսնես թիւ 3 եւ 4 կարգի կղերական մը պէտք է ըսես -

Երբ տեսնես թիւ 5 կարգի կղերական մը պէտք է ըսես -

Առհասարակ այս կարգերու զանազանումը կ'ըլլայ ծանօթութեամբ:

6.- Know how to Greet Clergy

The Armenian Apostolic church has a hierarchal structure, each cleric has his rank and a scout must show respect and know how to greet them properly.

1.- _ Catholicos (Vehapar)_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

2.- _ Archbishop (Surpazan Hayr)_ _

3.- _ Bishop _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

4.- _ Celibate Priest (Hayr Soorp) _ _ _ _ _ _ _

5.-(can marry) _ Married Priest (Der Hayr) _ _

When you see a cleric of rank 1 you should say _ _ _
"Asdvadz Ognagan, Vehapar Der" - "God be Your helper, Your Holiness"_ _

When you see a cleric of rank 2 & 3 you should say _
"Asdvadz Ognagan Surpazan Hayr" - "God be Your helper, Your Eminence/Grace"

When you see clerics of ranks 4 you should say
"Asdvadz Ognagan Hayr Soorp" - "God be Your helper, Father" _ _

When you see a cleric of rank 5 you should say _ _ _
"Orhnetzek Der Hayr"- "Bless me, Father" _ _ _

Typically you can identify a cleric's rank by making their acquaintance.

7.- Գիտնալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Սկաուտական Դրօշակները

Գծէ՛ ապա ներկէ՛ Հ.Մ.Ը.Մ.ի դրօշակը եւ տո՛ւր կանոնագրութեամբ ճշդուած անոր չափերը.

6 feet wide X 4 feet tall

Դրօշակին իմաստը.-

Բոլորս տեսած ենք դրօշակներ եւ գիտենք, թէ ի՞նչպէս կ'ըլլան անոնք: Դրօշակներ տեսած ենք տողանցքներու ընթացքին, պետական հաստատութիւններու շէնքերուն առջեւ, եւայլն:

7.- *Know the Homenetmen and Homenetmen Scout Flags*

Draw then color the Homenetmen flag and provide the dimension as mandated by our bylaws.

6 feet wide X 4 feet tall

The meaning of the flag.-

All of us have seen flags and know what they look like. We see flags during parades, in front of government buildings, etc…

Դրօշակը ճիշդ է որ շինուած է կտորէ, բայց անոր իմաստը եւ խորհուրդը այդ կտորէն շատ աւելի խորունկ է: Ան մեր պատիւն է, յաջողութեան, յառաջդիմութեան եւ պայծառութեան խորհրդանիշն է, յատուկ ուշադրութեամբ, յարգանքով եւ կարգապահութեամբ պէտք է գործածենք զայն, որովհետեւ ան սուրբ է:

Գծէ՛ ապա ներկէ՛ Հ.Մ.Ը.Մ.ի սկաուտական դրօշակը եւ տո՛ւր կանոնագրութեամբ ճշդուած անոր չափերը.

6 feet wide X 4 feet tall

A flag may be made of fabric, but what it symbolizes and means is much deep that mere fabric. It is our honor and symbolizes our success, progress, and bright future. The flag must be used with respect and by following certain rules because it is holy.

Draw then color the current Homenetmen Scout flag and provide the dimension as mandated by our bylaws.

6 feet wide X 4 feet tall

8.- Գիտնալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Քայլերգը

Ընդօրինակէ՛ Հ.Մ.Ը.Մ.ի քայլերգը ամբողջութեամբ.

Յառա՛ջ, Նահատակ

Յառա՛ջ,նահատակ ցեղի անմահներ,
Վեց դարու անմոռ վրէժի զրահներ,
Կատարն հայրենի լերանց հեռագոյն՝
Երթանք կոթողել դրօշակն եռագոյն

Հսկայ նուիրման
Տորմիղ հրաթեւ,
Կամաւո՛ր բանակ,
Յառա՛ջ,յառա՛ջ անսասան,
Յառա՛ջ անդէդեւ
Դէպի յաղթանակ,յաղթանակ

Վատին սեւ արիւն մեր հողն ոռոգեց,
Տարագիր հայն իր կեանքը նորոգեց,
Երէկ՝ շղթայուած,այսօր՝ ինքնավար,
Յարեալ վեհօրէն դամբանէն խաւար

Հսկայ նուիրման
Տորմիղ հրաթեւ,
Կամաւո՛ր բանակ,
Յառա՛ջ,յառա՛ջ անսասան,
Յառա՛ջ անդէդեւ
Դէպի յաղթանակ,յաղթանակ

8.- *Know the Homenetmen Anthem*

Write down the Homenetmen Anthem in full.

Harach, nahadag	***Harach, nahadag***
Harach, nahadag tseghi anmahner, *Vets tarou anmor vreji zrahner,* *Gadarn hayeri lerants herakouyn,* *Yertank gotoghel troshagn yerakouyn.*	*Forward, immortals of a martyred race,* *Armor of six centuries of unforgettable vengeance,* *Upon the far mountaintops of our fatherland,* *Let us go to plant the tri-colored flag.*
Hsga nvirman *Dormigh hratev* *Gamavor panag,* *Harach, harach ansasan,* *Harach antetev* *Tebi haghtanag, haghtanag.*	*Giant of dedication,* *Fiery winged fleet,* *Volunteer army,* *Forward, forward firmly,* *Forward unwaveringly,* *Towards victory, victory.*
Vadin sev aryun mer hoghn vorokets, *Darakir hayn eer gyankuh norokets,* *Yereg shughtayvadz, aysor inknavar,* *Haryal vehoren tampanen khavar.*	*The black blood of the evil ones irrigated our soil,* *The exiled Armenian renewed his life,* *Yesterday chained, today free,* *Resurrected nobly from the obscure tomb.*
Hsga nvirman *Dormigh hratev* *Gamavor panag,* *Harach, harach ansasan,* *Harach antetev* *Tebi haghtanag, haghtanag.*	*Giant of dedication,* *Fiery winged fleet,* *Volunteer Army,* *Forward, forward firmly,* *Forward unwaveringly,* *Towards victory, victory!*

8.- Գիտնալ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Քայլերգը

Ընդօրինակէ՛ Հ.Մ.Ը.Մ.ի քայլերգը ամբողջութեամբ.

8.- *Know the Homenetmen Anthem*

Write down the Homenetmen Anthem in full.

Պատասխանէ՛.

Ո՞վ է հեղինակը - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

Ո՞վ է եղանակը յօրինողը - - - - - - - - - - - - -

Ուշադրութիւն.

Այս քայլերգը ամբողջութեամբ եւ ճշգրտօրէն երգել գիտնալը նախապայման է Հ.Մ.Ը.Մ.ականին եւ տիպար սկաուտին համար:

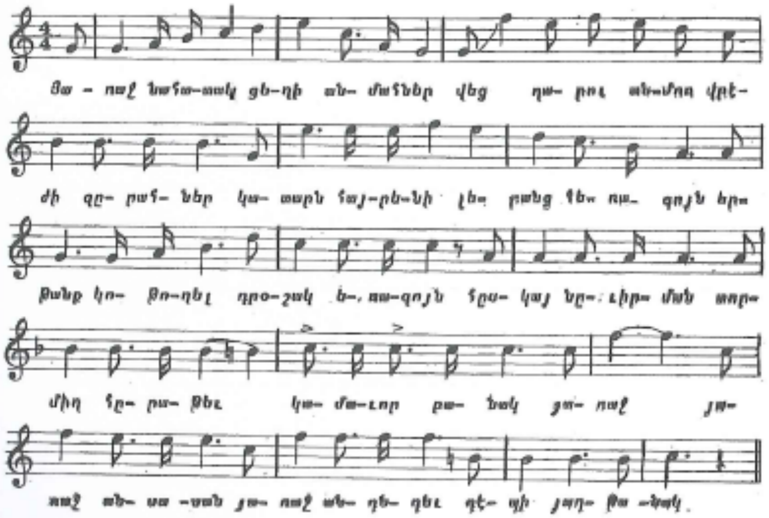

Answer,

Who wrote the song? Kevork Garvarents

Who composed the music? Parsegh Ganachian

Attention.

Knowing this song in full and correctly is required for all Homenetmen members and model scouts.

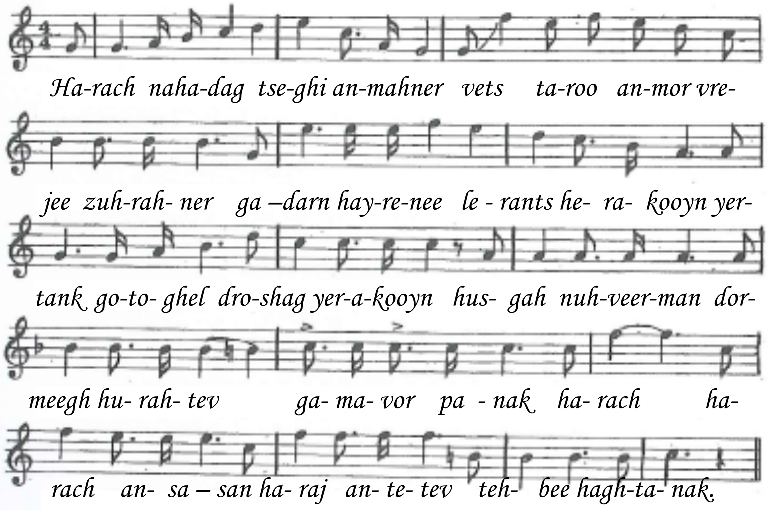

9.- Յարգել Երկրի Կառավարութիւնը, Ժողովուրդը եւ Բծախնդիր Ըլլալ Մաքրութեան

Անհատը, որ մաս կը կազմէ ընկերութեան, ամէնէն փոքր մասնիկն է անոր, ստիպուած է հետեւելու անոր օրէնքներուն եւ աւանդութիւններուն: Օրէնքները կը հսկուին կառավարութենէն: Գողութիւն, սպաննութիւն, ճամբու օրէնքներու խախտում, եւայլն, արգիլուած են կառավարութեան կողմէ: Իսկ աւանդութիւնները եւ սովորութիւնները ժողովուրդ մը ճշդած կ'ըլլայ, օրինակ տղաքը տաբատ կը հագուին, իսկ աղջիկները առհասարակ՝ փէշ. այս վերջինը՝ ժողովուրդին կողմէ ճշդուած օրէնք է եւ սովորութիւն: Հայը ունի երկու պատկանելիութիւն. իր ապրած երկրի եւ հայկական ազգային պատկանելիութիւն: Ան պիտի յարգէ երկուքին օրէնքները եւ հետեւի երկուքին աւանդութիւններուն:

Այս օրինակներուն կողքին կայ նաեւ ուրիշ անգիր օրէնք մը, որ ո՛չ ժողովրդային հիմք ունի, ո՛չ ալ՝ կառավարական: Այդ՝ մաքրութիւնն է: Մաքուր պիտի ըլլանք քաղաքակրթութեան եւ առողջապահութեան համար:

9.- *Respecting a Country's Government, its People, and Being Dilligent about cleanliness*

An individual, that is part of a community, is the smallest part of that community and is required to follow the laws and traditions of that community. The laws are enforced by the government. Robbery, killing, disobeying traffic laws are forbidden by the government. However, traditions and social norms are established by the people, for example, boys where pants and girls typically wear skirts. Armenians belong to two communities, the country they live in and the Armenian community. We need to follow both communities' laws and traditions.

Along side these laws, there is another unwritten law that is not founded by people or the government. That unwritten law is "Cleanliness". We must be clean as a courtesy to others and for our health.

Այս նիւթը աւելի պարզացնելու համար կատարէ՛ հետեւեալները.-

5-6 տողերու մէջ բացատրէ ի՞նչ ըսել է տիպար քաղաքացի.

- -
- -
- -
- -
- -
- -
- -

Գծէ՛ օրինակելի թաղ մը.

To further elaborate on this topic, do the following.-

In 5-6 lines explain what it means to be a good citizen.

- -
- -
- -
- -
- -
- -
- -

Draw an exemplary neighborhood.

Ստորեւ նշուած իւրաքանչիւր հարցի պարագային, կլորի մէջ առ կարծիքիդ համապատասխանող միտքը.

* Դրացի ընկերդ աղբը պատուհանէն կը նետէ բեռնակառքին մէջ:

ա.- դուն ալ կը նետես.

բ.- դուն չես նետեր.

գ.- մէկ շաբաթ դուն իր աղբը կը թափես եւ իրմէ կը խնդրես, որ այլեւս պատուհանէն չթափէ:

* Դրացիդ ելեկտրականութիւն կը գողնայ

ա.- ընկերութեան լուր կու տաս, որպէսզի գան եւ ընդհատեն ելեկտրականութեան հոսանքը.

բ.- դուն ալ կը գողնաս.

գ.- դուն չես գողնար ու կը բացատրես որ ըրածը սխալ է:

* Ակումբին մէջ ես եւ *սանտուիչ* կ'ուտես

ա.- թուղթը գետին կը նետես.

բ.- թուղթը կողովին մէջ կը նետես.

գ.- թուղթը կողովին մէջ կը նետես ու մօտերը ինկած թուղթերն ալ կը վերցնես:

For each of the questions below, circle what you think is the corresponding thought.

* *Your neighbor friend throws garbage from his window into the truck.*

a. You do the same thing
b. You do not throw garbage like that
c. You take out his garbage for one week and ask him to not throw garbage out the window.

* *Your neighbor is stealing electricity,*

a. You call the electric company to come and disconnect the electricity
b. You also steal electricity.
c. You do not steal electricity and should explain to him that he is doing is wrong.

* *You are eating a sandwich in the Homenetmen club house,*

a. You throw the paper on the floor.
b. You throw the paper in the waste basket
c. You throw the paper in the waste basket and gather any other paper in the area that has fallen o the ground.

* Ապրիլ 24-ի օրը եկեղեցի պիտի երթաս ընկերներուդ հետ

ա.- կ'ըսես եկեղեցի երթանք ժամանակ անցնենք, մարդ տեսնենք.

բ.- եկեղեցի չես երթար.

գ.- եկեղեցի կ'երթաս ու կը հետեւիս արարողութեան:

* Այս երեքէն ո՞ր մէկուն կը նախընտրես երթալ

ա.- նոր շարժապատկերի մը.

բ.- հայկական տոհմիկ երեկոյի մը.

գ.- ընկերային պարահանդէսի մը:

* Դասարանը ընկերդ գրաւորը կ'ընդօրինակէ եւ բարձր նիշ կ'առնէ

ա.- դուն չես ընդօրինակեր եւ դաստիարակին կ'ըսես.

բ.- դուն չես ընդօրինակեր եւ ընկերոջդ կը համոզես որ ըրածը սխալ է.

գ.- դուն ալ կ'ընդօրինակես:

* Հայրդ դրամ կու տայ, որպէսզի քու եւ եղբօրդ գանձանակին մէջ դնես

ա.- դրամին մէկ մասը քովդ կը պահես եւ

* *On April 24, you should go to church with your friends,*

a. You say that your going to church to spend time and see people.

b. You don't go to church.

c. You should go to church as follow the service.

* *Of these three things, which would you prefer to go to?*

a. A new movie

b. An Armenian cultural evening

c. A dance.

* *In class your friend copied someone's paper and got a good grade.*

a. You don't copy and tell the teacher.

b. You do not copy and talk to your friend and convince him that what he is doing is wrong.

c. You also copy.

* *Your father gives you money to put in you and your brother's bank..*

a. You keep one part of the money with you and

միւսը զանձանակին մէջ կը դնես.

բ.- դրամը ամբողջութեամբ զանձանակին մէջ կը դնես.

գ.- զանձանակին մէջէն դրամ կը հանես ու կը ծախսես:

* Նստած ես ու խմբապետը կու գայ

ա.- կարեւորութիւն չես տար.

բ.- կը կանգնիս ու կը բարեւես.

գ.- նստած տեղէդ կը բարեւես:

* Ծեր մը ճամբան անցնիլ կ'ուզէ

ա.- իրեն կ'օգնես, որպէսզի ճամբան անցնի.

բ.- իրեն չես օգներ, որպէսզի ճամբան անցնի.

գ.- ճամբադ կը փոխես, որպէսզի իրեն չհանդիպիս ուստիպուած չըլլաս կինք անցընել:

* Կոյր մը կորսուած է

ա.- իրեն չես մօտենար.

բ.- մէկու մը կ'ըսես որ օգնէ.

գ.- կ'օգնես իրեն եւ ճիշդ ուղղութիւնը ցոյց կու տաս:

Ծանօթ.- այս հարցումներուն պատասխանելու համար կրնաս դիմել խմբապետիդ, առաջնորդիդ, դաստիարակիդ կամ ծնողքիդ:

put it in the another bank.

b. You put it all in the bank.

c. You take money out of your bank and spend it..

* You are sitting and your khmbabed approaches.

a. You don't pay attention to him.

b. You stand up and greet him.

c. You remain seated and great him.

* An elderly person wants to cross the street.

a. You help them cross the street.

b. You do not help them cross the street.

c. You change your path so that you do not need to pass near them..

* A blind person is lost.

a. You do not approach them.

b. You ask somebody else to help them.

c. You help them and show them the correct direction.

Note: To help answer these questions, you can approach your khmbabed, arachnort, teacher, or parents.

Սկաուտական հետեւեալ աստիճաններն ու պաշտօնները, որոնք խառն գրուած են, առորեւ տրուած տախտակին մէջ գրէ յաջորդական կարգով, սկսելով բարձրագոյնէն:

Առաջնորդ, մասնաճիւղի խմբապետ, փոխ առաջնորդ, շրջանային ընդհանուր խմբապետ, միաւորի խմբապետ, խմբապետ, վարիչ առաջնորդ, շրջանային խմբապետ, աքելլա, փոխ խմբապետ, պալու, պաղիրա:

	Տիտղոս	Նշան (գոյն)	տարազին վրայ ո՞ւր կը դրուի
1			
2			
3			
4			
5			
6			

Place the following scout ranks/responsibilities is the table in the correct order from highest to lowest.

Arachnort, Masnajooghee Khmbabed, Pokh Arachnort, Shrjanayeen Undhanoor Khmbabed, Miavoree Khmbabed, Khmbabed, Vareech Arachnort, Shrjanayeen Khmbabed, Akella, Pokh Khmbabed, Baloo, Bagheera

	Rank	Insignia (color)	Where is it put on the uniform?

See answers on the following page

	Rank	Insignia (color)	Where is it put on the uniform?
1	Shrjanayeen Undhanoor Khmbabed (Highest ranking Regional Leader)	Light blue loops (oosnots).	On Shouders
2	Shrjanayeen Khmbabed (Regional Leader)	Light blue loops (oosnots) with a white stripe on it	On Shouders
3	Masnajooghee Khmbabed (Chapter Leader)	White loops (oosnots)	On Shouders
4	Miavoree Khmbabed (Division Leader)	Orange loops (oosnots)	On Shouders
5	Khmbabed / Akella (Group Leader)	Green loops (oosnots)	On Shouders
6	Pokh Khmbabed/ Baloo (Group Assistant Leader)	Red loops (oosnots)	On Shouders
7	Vareech Arachnort / Bagheera (Group Third in command)	Three white stripes	On the left shirt pocket
8	Arachnort (Khmak/Small Group Leader)	Two white stripes	On the left shirt pocket
9	Pokh Arachnort (Khmak/Small Group Assistant Leader)	One white stripes	On the left shirt pocket

11.- Լաւապէս Կիրարկել Կարգապահական Վարժութիւնները

Երբ Լորտ Պէյտըն Փաուըլ սկաուտական շարժումը հիմնեց՝ իր գլխաւոր մտահոգութիւնն էր տղաք փոքր տարիքէն կարգապահութեան վարժեցնել, ունենալու համար տիպար զինուորներ: Այսպէս, տղոց այլազան վարժութիւններուն մէջ տեղ գտաւ կարգապահական շարժումներ: Ներկայիս այս կարգապահական վարժութիւնները կը կիրարկուին հաւաքոյթներու ընթացքին: Միօրինակ շարժումները եւ ճշգրտութիւնը կը հմայեն ներկաները եւ անոնց յարգանքը կը պարտադրեն, նաեւ հրահանգները կիրարկելով սկաուտը կը վարժուի հնազանդելու: Հետեւաբար, խմբապետը իրեն կրնայ վստահիլ որեւէ աշխատանք, գիտնալով որ պարտականութիւնը կատարելապէս պիտի գործադրուի: Երբ սկաուտը իրեն վստահուած աշխատանքները լաւապէս գործադրէ՝ կ՚ըլլայ տիպար:

Ուրեմն, պէտք է որ կարգապահական վարժութիւնները լաւապէս կիրարկես, առանց գանգատելու: Յիշէ՛. խմբապետը իր հաճոյքին համար չէ, որ կը պահանջէ այս վարժութիւնները:

Կարգապահական հրահանգը ունի երկու բաժին

ա.- Պատրաստուելու բաժին: Սկաուտը կը պատրաստուի գործադրելու համար հրահանգը:

բ.- Կատարելու բաժին: Սկաուտը կը կատարէ հրահանգը:

11.- *Applying Disciplinary Commands Well*

When Lord Baden-Powell founding scouting, one of his main concerns was to get boys used to discipline from any early age, to become exemplary soldier later. And so, among the various skills to learn, disciplined marching found a place. At present we practice disciplinary commands/marching during activities. The movements and precision enchants the participants and provides an opportunity practice obeying commands. This leads to the khmbabed being able to trust the scouts with any task, knowing that they will complete the task responsibly. When a scout does a good job and completes the works entrusted to him/her they become an exemplary scout.

And so you must practice disciplinary commands/marching well without complaint. Remember, it is not for her pleasure that the khmbabed asks that you practice.

Disciplinary commands / marching has two parts:

a. *Preparation: The scout prepares to follow the command*

6. *Execution: The scout executes the command.*

12.- Գիտնալ Կողմնացոյցին 8 Կողմերը

Պատասխանէ՛.

Ի՞նչ է կողմնացոյցը

Ե՞րբ գործածուած է առաջին անգամ

Որո՞նք գործածած են առաջին անգամ

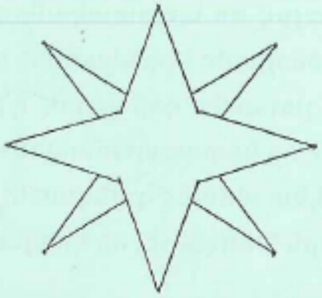

Այս կողմնացոյցին վրայ ամբողջացուր 8 կողմերը, որոնք տրուած են ստորեւ:
Հիւսիս, հարաւ, արեւելք, արեւմուտք, հարաւ-արեւմուտք, հարաւ-արեւելք, հիւսիս-արեւմուտք, հիւսիս-արեւելք:

12.- *Know the 8 Directions of the Goghmnatsooyts (Compass)*

Answer':

What is a goghmnatsooyts (compass)?

A compass is a navigational instrument for determining direction .

When was a goghmnatsooyts (compass) first used?

Before 100 AD.

Who was the first to use a goghmnatsooyts (compass)? first used?

The Chinese.

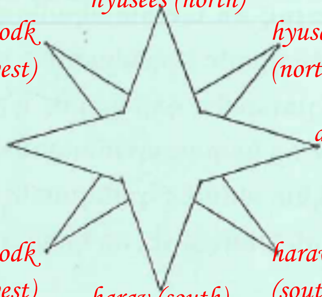

Complete the compass by labeling each direction with the directions provided below:
hyusees (north), harav (south), arevyelk (east), arevmoodk (west), harav-arevmoodk (south-west), harav-arevyelk (south-east), hyusees-arevmoodk (north-west), hyusees-arevyelk (north-east).

13.- Գիտնալ Սկաուտական Հանգոյցները, Կապերը եւ Հիւսքերը

Սկաուտութեան նպատակներէն է նաեւ անհատին ձեռային հմտութեան վարժեցնելը: Վստահաբար կարիքը ունեցած ես երկու պարաններ իրարու միացնելու, առարկայ մը կապելու կամ գեղեցիկ հիւսքով մը զարդարելու: Այս հանգրուանին պէտք է գիտնաս 4 հանգոյց՝ *օղակ, ձկնորս, քառակուսի, թիւ 8ը*, 3 կապ՝ *գերան, խորձ, կով* եւ 1 հիւսք՝ *շղթայ*: Այս բոլոր կապերը սկաուտական կապեր են: Անոնք կը տարբերին ուրիշ կապերէ, որովհետեւ անոնք կը կապուին ու կը քակուին յատուկ օրէնքով:

Ստորեւ ներկայացուած է իւրաքանչիւրին նկարը եւ կարեւորութիւնը գործադրութեան համար, դիմէ՛ փորձառու սկաուտի մը:

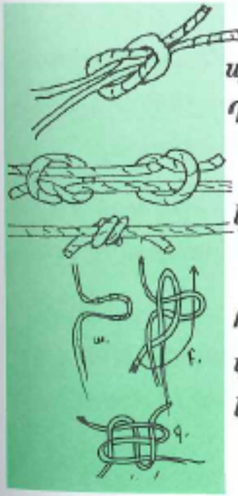

Օղակ- *երկու հաւասար հաստութեամբ պարաններ իրարու կապելու կը ծառայէ: Դիւրութեամբ կը քակուի:*

Ձկնորս- *սահուն պարաններ իրարու կապելու կը ծառայէ:*

Քառակուսի- *գործնական եւ գեղեցիկ հանգոյց մը, որ կը գործածուի գայլիկին փողկապին երկու ծայրերը իրարու կապելու համար:*

13.- *Know the Scout Knots, Ties, and Weaves*

One of scouting's purposes is to teach each individual how to make things with their hands. You have faced situations where you have needed to tie two pieces rope together, tie something, or decorate something with something woven. To this end you will need to know 4 knots (oghag, dzgnors, karagoosee, teev 8), 3 ties (geran, khoordz, gov), and 1 weave (shghtah). These are all scout knots. These knots differ from other knots because they are tied and untied following specific rules.

Each knot is presented below. Speak to a more experienced scout to understand the importance of each one.

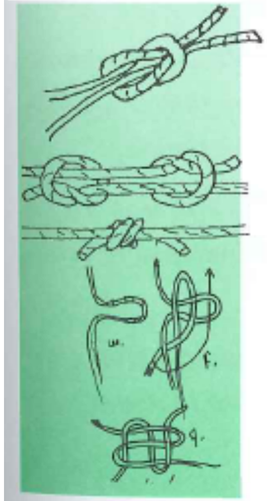

***Oghag –** Is used to tie together two ropes that are of the same thickness.*

***Dzgnors –** Is used to tie together two ropes that are slippery.*

***Karagoosee –** Is both useful and pretty. It is used to tie the ends of a scouts poghgap.*

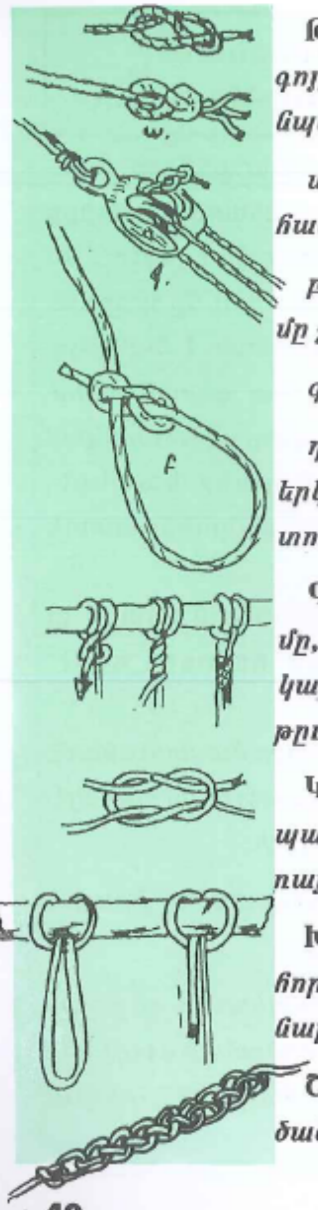

Թիւ 8-ը *դիւրութեամբ կազմուող հանգոյց մըն է, որ կը գործածուի հետեւեալ նպատակներու.*

ա.- Պարանի մը ծայրը պաշտպանելու համար քակուելէ.

բ.- Պարանի մը ծայրը սահուն օղակ մը շինելու համար.

գ.- Մեծ հանգոյց մը կազմելու.

դ.- Մագլցողները զայն կը գործածեն երկար պարանի մը մէջտեղը հաստատուն օղակ մը ունենալու:

Գերան- *գործնական կարեւոր կապ մը, որ կը գործածուի պարանը ձողի մը կապելու կամ սկաուտական որեւէ փաթթըւածք սկսելու համար:*

Կով- *երկու հաւասար հաստութեամբ պարաններ իրարու միացնելու կը ծառայէ. դժուարութեամբ կը քակուի:*

Խուրձ- *կը ծառայէ ընդհանրապէս հորիզոնական ձողերէ կախիչներ ունենալու համար:*

Շղթայ- *գեղեցիկ հիւսք մը, որ կը գործածուի սուլիչի կապերուն համար:*

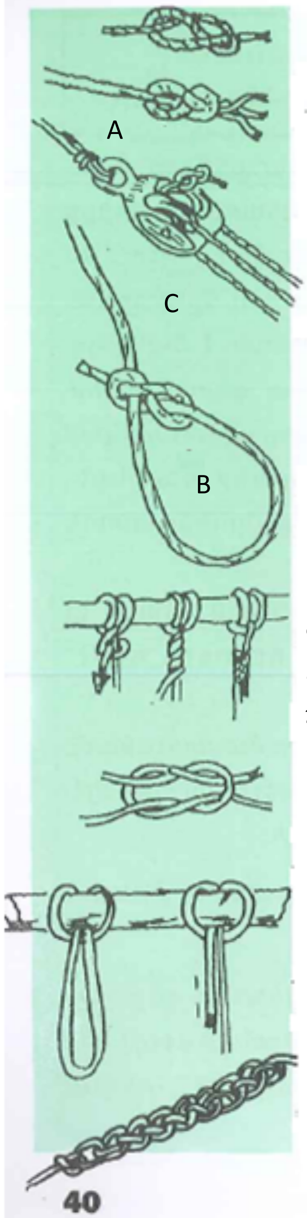

Teev 8 (Number 8) – *Is an easy knot that is used for the following things:*

A. *To protect the end of a rope from fraying (coming apart).*
B. *To make an adjustable loop at the end of a rope.*
C. *To make a large knot*
D. *Climbers use it to make a fixed loop in the middle of their rope.*

Geran – *Is used to tie a rope to a beam/rod or it is used as the first knot in a larger knot.*

Gov - *Is used to join tow ropes of the same thickness. This knot is not easy to undo.*

Khoordz - *Is used to form a loop to hang things from a horizontal beam.*

Shghtah - *Is a pretty weave that is used to make whistle holding rings.*

Ամբողջացո՛ւր այս տախտակը X նշանը դնելով «ճիշդ» կամ «սխալ», սիւնակներէն մէկուն մէջ:

	Ճիշդ	Սխալ
• Պարանները խոնաւութեան մէջ կը պահեմ.		
• Երբ հանգոյց մը ընեմ, վրան ջուր կը թափեմ, որպէսզի ամրանայ.		
• Բանակումի աւարտին ձեռային աշխատանքները քակած ժամանակ պարանները դանակով կը կտրեմ.		
• Քակուած պարանները տոպրակներուն մէջ կը դընեմ առանց ամփոփելու.		
• Պարանին ծայրը հանգոյց կ'ընեմ, որպէսզի չըքակուի.		
• Եթէ պարանը խոնաւ է արեւուն տակ կը դնեմ, որպէսզի չորնայ.		
• Կարճ պարան մը պէտք ըլլալու պարագային միջակ երկարութիւն ունեցող պարանէ մը կը կտրեմ.		

Complete the table below by marking an 'X' in the "True" or "False column.

	True	False
• *Ropes should be kept in a damp place.*		X
• *When I tie a knot, I should pour water on it to tighten it.*	X	
• *At the end of camp when I am taking down the craft we made, I should use a knife.*		X
• *The rope from the knots that get undone should be stored in a bag without wrapping them in a tidy fashion.*		X
• *I should tie a knot at the end of ropes so that they do not come undone.*	X	
• *If a rope becomes damp, I should put it under the sun to dry.*	X	
• *If I need a short piece of rope, I should cut it from a medium piece of rope. .*		X

14.- Գիտնալ Սկաուտական Հետախուզական Նշանները

Գիտնալ սկաուտական հետախուզական նշաններէն՝ ուղղութիւն, անել ճամբայ, վտանգ, ջուր, աղտոտ ջուր, նամակ, բանակավայր, սպասում, վերադարձ եւ ընտելանալ իւրաքանչիւր նշանին գործածութեան բոլոր մանրամասնութիւններուն:

Ի՞նչ կը նշանակէ հետախուզել.

Հետախուզական նշանները կարելի է այլազան միջոցներով շինել. խիճեր, տախտակի կտորներ, ծանր ճիւղեր, կաւիճ, քար, եւայլն: Բայց ուշադրութիւն պէտք է ընես, որ շրջապատին վնաս չհասնի: Արգիլուած է օրինակ ներկով գծել պատերուն վրայ կամ դանակով քերթել ծառի կոճղին վրայ:

Իւրաքանչիւր խմբակ պարտականութիւն ունի գրելու իւրաքանչիւր նշանի քանակը ճամբու ընթացքին, իսկ վերջին խմբակը պարտի ոչնչացնել բոլոր նշանները եւ մաքրել հետքերը:

14.- *Know the Scout Hedakhoozagan Nshaner (Oreienteering Symbols)*

Know the scout hedakhoozagan nshaner for ooghootioun (direction), anel djapah (wrong way), vdahng (danger), joor (water), aghdod joor (dirty water), namag (letter), banagavayr (campsite), sbasoom (wait here), veradarts (return) and understand the use of each.

What does it mean to "hedakhoozel"?

To track or trail

Hedakhoozagan nshaner can be make with many materials like little stones, pieces of wood, heavy branches, chalk, and rocks but you need to be careful not damage the area around you.

Each group must write down / note every symbol that they find and the last group is responsible to erase all the symbols and not leave a trail.

Իւրաքանչիւր նշան կապէ՛ իր բառին.

Ուղղութիւն

Անել ճամբայ

Վտանգ

Ջուր

Աղտոտ ջուր

Նամակ

Բանակավայր

Սպասում

Վերադարձ

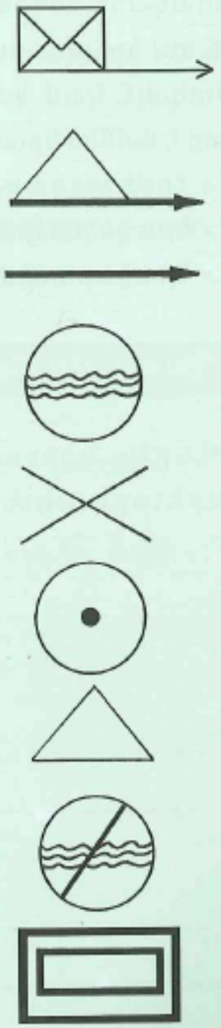

Connect each symbol with its description.

Ooghotioun / Direction

Anel djapah / Wrong way

Vdahng / Danger

Joor / Water

Aghdod joor / Dirty water

Namag / Letter

Banagavayr / Campsite

Sbasoom / Wait Here

Veradarts / Return

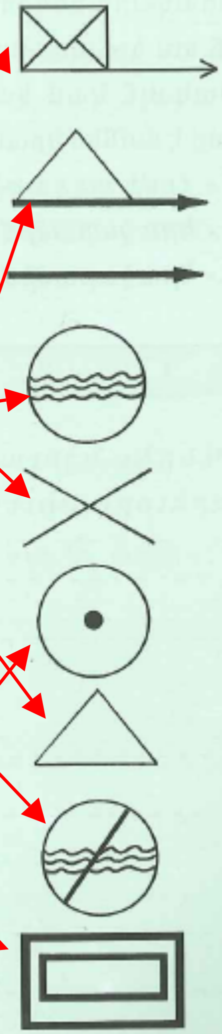

15.- Շինել Սկաուտական Կրակարան մը

Կրակարաններու նկարներէն գաղափար առնելով դուն եւս կրնաս կրակարան շինել:

Սակայն կան կարեւոր պայմաններ, որոնք նկատի պէտք է առնես կրակարանը պատրաստուած ժամանակ.-

1.- Հովի ուղղութիւնը.

2.- Կրակարանին մօտ մաքուր պէտք է ըլլայ.

3.- Կրակարանին մօտ ջուր պէտք է ըլլայ.

Պատասխանէ՛ հետեւեալ հարցումներուն.

Վերեւ նշուած իւրաքանչիւր պայմանին կարեւորութիւնը բացատրէ՛.

1. ------------------------------------

----

2. ------------------------------------

----

3. ------------------------------------

15.- *Build a Scout Fireplace*

Be looking at and learning from pictures of fireplaces, you too can build a fireplace.

However, there are important factors that you must consider when building a fireplace.

1.- The direction of the wind.

2.- The area around the fireplace must be clear.

3.- You must have water near the fireplace.

Answer the following question.

Explain the importance of each of the factors listed above..

1. *So that you can provide the flame while you are starting the fire and can place the fireplace so that smoke will not go somewhere that you don't want it.*

2. *To prevent an unwanted fire from starting outside the fireplace.*

3. *To put out the fire if needed.*

Ի՞նչ է կրակին գլխաւոր վառելանիւթը

Ինչո՞ւ կանաչ տերեւ պէտք չէ այրել

Կրակի եռանկիւնը ի՞նչ է.-

վառելանիւթ

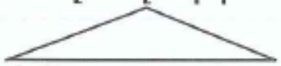

տաքութիւն   թթուածին (oxygéne)

Եթէ այս երեքէն մէկը վերցնես կրակը կը մարի

Գրէ՛ թէ ի՞նչպէս կարելի է կասեցնել այս երեք կէտերը եւ տո՛ւր գործնական օրինակ մը.

Վառելանիւթ

What is the primary material burned in the fireplace?

Wood, twigs, dry leaves.

Why shouldn't we burn green leaves?

They will not burn well because they are moist and they will create a lot of smoke.

What is the triangle of fire?

Material to burn

Heat   *Oxygen*

If you remove any of these elements, the fire will go out.

Write down ways that you can remove each of these three elements and provide a practical example.

Material to burn

Stop putting any more wood on a fire.

Տաքութիւն

Թթուածին (oxygéne)

Heat

Poor water on the fire.

Oxygen

Put dirt on the fire or use a fire extinguisher that removes the oxygen from the fire. If somebody is on fire you have them roll on the ground to smother the flames.

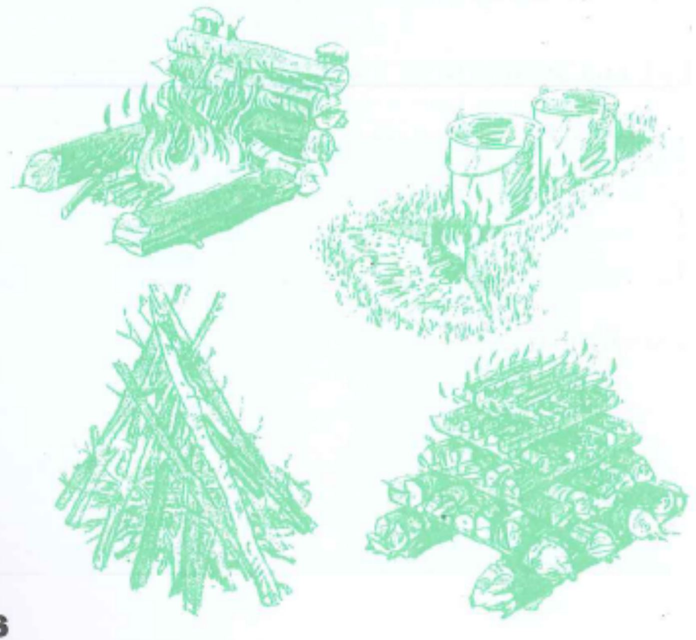

46

16.- Կարենալ Մաքրել եւ Գործածել Լապտեր մը

Բանակումի ընթացքին լուսաւորման համար սկաուտները կը գործածեն լապտեր: Լապտերը կ՛աշխատի քարիւղով, եւ պատրոյգին վրայի կրակն է որ կը լուսաւորէ: Այս պատճառով պէտք է ուշադրութիւն ընել որ չիյնայ, որպէսզի շուրջը չբռնկի: Ինչպէս լուսաւորումի որեւէ միջոց, լապտերն ալ որքան բարձր դիրքի վրայ դրուի, այնքան աւելի լաւ լուսաւորում կու տայ:

Կարելի է լապտերը կախել ծառի մը տոկուն ճիւղէն կամ կարելի է յատուկ եռոտանի մը շինել եւ հոնկէ կախել:

Լապտերը բնաւ վրանին մէջ պէտք չէ դնել:

Հարցում.

1.- Ինչո՞ւ պէտք չէ լապտերը վրանին մէջ վառել

2.- Ուրկէ՞ պէտք է կախել լապտերը, որպէսզի բռնիչը չտաքնայ

3.- Ինչո՞ւ սկաուտներուն կողմէ կը գործածուի լապտերը եւ ոչ թէ մոմը

16.- *Be able to Clean and Use a Lantern*

During camp scouts use lanterns for lighting. Lanterns burn oil and the flame on the wick provides light. For this reason we must be very careful not the drop the lantern, in order to not start a fire. Just like any source of light, the higher you put the lantern the better light it will provide.

You can hang the lantern from the strong branch of a tree or on a special tripod.

Under no circumstances should you put a lantern inside a tent.

1.- Why shouldn't you light a lantern inside a tent?

Because dangerous smoke/gas can fill the tent and it's a fire hazard.

2.- Where should you hang a lantern from ?

A strong tree branch to a tri-pod.

3.- Why do scouts use a lantern and not a candle?

Because scouts camp outside and a candle would probably blow out and the open flame of a candle would also be a fire hazard.

18.- Գիտնալ Բանակավայրին Շուրջ Ցանկապատ Շինել, Քակել եւ Ամփոփել

Բանակավայրին շուրջ պէտք է որ պարանով ցանկապատ շինուի, որպէսզի մարդիկ գիտնան, թէ ո՞ւր են ըսկաուտներուն բանակած վայրին սահմանները: Այս կը ճշդէ գիշերային պահակներու հսկողութեան սահմանները: Բանակավայրին շուրջ կը ճշդուին ծառեր, իսկ եթէ ծառեր չըլլան՝ կը տնկենք գերաններ, որոնց վրայ կը կապուի պարանը եւ օղակ մը կը շինուի, բանակավայրին շուրջ:

Բանակումի աւարտին պիտի հաւաքես պարանը, ամփոփես ու վերցնես, որպէսզի կարելի ըլլայ յաջորդ առիթին նոյն պարանը դարձեալ գործածել:

Ցանկապատը կ'օգնէ նաեւ բռնելու գիշերային գողեր կամ կենդանիներ: Այսպէս, կարելի է պարանին վրայէն կախել թիթեղի տուփեր, որոնք երբ շարժին իրարու կը զարնուին, եւ անոնց ձայնէն պահակները կը գիտնան որ վտանգ կայ:

Պատասխանէ՛.

1.- Ի՞նչ կապ պէտք է գործածել պարանը ծառին ամրացնելու համար

- -

2.- Ի՞նչպէս կարելի է պարանը լաւ վիճակի մէջ պահել

- -

18.- *Knowing how to build, take-down, and pack/store a boundary around camp*

We build a fence around our camp site so that people know what the boundary is of the area that the scouts are staying in. This will indicate the area that the night bahag's (guards) need to watch. Around the camp site trees are selected, if there are no trees then posts should be stuck in the guard, that the rope is tied to in order to make a ring around the camp site.

At the end of camp the rope is gathered, packed, and stored so that it can be used next time.

The fence can also help catch thieves or animals at night. You can hang tin cans on the rope that will hit eachother and make noise if they are disturbed. This noise will alert the bahags (guards) of any danger.

1.- What knot should be used to secure the rope to a tree? *Geran Gab*

- -

2.- How can you keep the rope in good condition?
Carefully gather, pack, and store the rope when not at camp

- -

19.- Ծանօթանալ Մորսին եւ Գիտնալ Սուլիչով Հրահանգներու Ձեւերը

Պատասխանէ՛.

Ո՞վ է Սամուէլ Մորս

- -

- -

Ի՞նչ է մորսը

- -

- -

Գրէ՛ հայերէն մորսը.

ա,		ծ,		ջ,	
բ,		կ,		ռ,	
գ,		հ,		ս,	
դ,		ձ,		վ,	
ե,		ղ,		տ,	
զ,		ճ,		ր,	
է,		մ,		ց,	
ը,		յ,		ւ,	
թ,		ն,		փ,	
ժ,		շ,		ք,	
ի,		ո,		օ,	
լ,		չ,		ֆ,	
խ,		պ,			

19.- *Becoming familiar with Morse and Knowing Commands Given by Whistle*

Who is Samual Morse?

An artist and one of the first inventors of the magnetic telegraph (patented in 1847).

Write the Armenian Morse

What is morse?

'.'s and '-'s are arranged to represent letters and numbers to form words and sentences to communicate.

ա,	· –	ծ,	– – · – –	ջ,	– – · –
բ,	– · ·	կ,	– – ·	ռ,	· – ·
գ,	– · – ·	հ,	· · · ·	ս,	· · ·
դ,	– · ·	ձ,	– · · –	վ,	· · · –
ե,	·	ղ,	– · –	տ,	–
զ,	– – · ·	ճ,	– · – –	ր,	· – ·
է,	·	մ,	– –	ց,	– – · – –
ը,	· · – –	յ,	· · · ·	ւ,	· · –
թ,	– · ·	ն,	– ·	փ,	– · ·
ժ,	· – – –	շ,	– – – –	ք,	– · – ·
ի,	· ·	ո,	– – –	օ,	– – –
լ,	· – · ·	չ,	– – · –	ֆ,	· · – ·
խ,	– · –	պ,	· – – ·		

International Morse Code

1. A dash is equal to three dots.
2. The space between parts of the same letter is equal to one dot.
3. The space between two letters is equal to three dots.
4. The space between two words is equal to seven dots.

A	• —
B	— • • •
C	— • — •
D	— • •
E	•
F	• • — •
G	— — •
H	• • • •
I	• •
J	• — — —
K	— • —
L	• — • •
M	— —
N	— •
O	— — —
P	• — — •
Q	— — • —
R	• — •
S	• • •
T	—
U	• • —
V	• • • —
W	• — —
X	— • • —
Y	— • — —
Z	— — • •

1	• — — — —
2	• • — — —
3	• • • — —
4	• • • • —
5	• • • • •
6	— • • • •
7	— — • • •
8	— — — • •
9	— — — — •
0	— — — — —

Իբրեւ նորընծայ սկաուտ պէտք է կարենաս մորսի վերածել կամ մորսէն գրել նախադասութիւններ, բայց այս մէկը պէտք է ընես որոշ արագութեամբ, օրինակ՝ դաւանանքի իւրաքանչիւր յօդուած պէտք է թարգմանես միջին հաշուով 2 վայրկեանէն:

Մորսի վերածէ՛.

Սկաուտին խօսքը նուիրական է:

- -

Գրէ՛ անունդ-մականունդ եւ մորսի վերածէ՛

- -

Մորսով կը տրուին նաեւ կարգ մը հրահանգներ, յատկապէս երբ խումբը ցրուած է, կամ կարելի չըլլար զիրար տեսնել: Պէտք է գիտնաս հետեւեալները.-

Ուշադրութիւն —

Հանգիստ •—

Պատրաստ •

Հաւաք •••••••••••

Ցրուում – – – – – –

Զարթնում — •••

Քննութիւն —•—•

Խումբ քայլ առա՛ջ, օ՛ն •—•

Խումբ, կա՛ց —•

Քնանալ — ••• — •••

Կրակմար — —•/— —

As a Norunza scout, you must be able to translate sentences in to or from morse code at a certain speed. For example, you should be able to translate one of the davananks (scout declarations) in 2 minutes.

Translate into Morse'.

Scouteen khoskuh nveeragan eh: *(A scout's word is sacred)*

- -

Write the Armenian Morse

Write your first and last name and translate it into morse code.

- -

Certain commands are given by whistle, particularly when the group is scattered or cannot see eachother. You must know the following.-

Ooshadrutioun (Give me your attention) ______

Hangeest (Stand At Ease) . _

Badrast (Stand At Attention) .

Havak (Gather) . . . .

Tsrvoom (Scatter) _ _ _ _

Zartnoom (Wake-Up) _ _ ._ _ .

Knootioun (Inspection) _ . _ .

Khoomb kayl araj, on (Begin marching) . _ .

Khoomb, gang' ar (Stop marching) _ .

Knanal / Hangoom (Time to sleep) _ _ _ . _ _ _ .

Krakamar (Lights out) _ _ . / _ _

20.- Գիտնալ Խմբակային Դրօշակին Իմաստը

Գծէ՛ խմբակիդ դրօշակը, ճշդէ չափերը եւ գոյները

Ձեռային աշխատանքով մը մասնակցութիւնդ բեր դրօշակի գաւազանին վրայի պարդարանքին եւ հոս արձանագրէ թէ ի՞նչ էր քու աշխատանքդ:

Խմբակային դրօշակը խմբակին անունը խորհրդանշող այն գոյքն է, զոր խմբակի ոեւէ անդամ պէտք է հսկէ, որ միշտ մաքուր մնայ, չկորսուի ու չմաշի: Ան խմբակին պատիւն է: Ամէն հաւաքոյթի ան պէտք է արդուկուած ըլլայ: Դրօշակի արարողութեանց ընթացքին, խմբակին առաջնորդը զայն կը բռնէ իր աջ ձեռքով:

20.- *Know the meaning of the Khmbag flag*

Draw your khmbag flag. Describe the dimensions and the colors.

Help decorate your Khmbag Flag pole. Add a decoration/carving and then explain here what you did.

The khmbag flag respresents your khmbag's name, you should always take good care of it so that it is stays clean and is not lost or worn out. It represents the khmbag's honor. It should be ironed before each activity. During flag ceremonies the khmbag's arachnort should hold it in his/her right hand.

21.- Գաղափար Ունենալ Խմբակային Գործելակերպի Մասին

Խմբակը կը բաղկանայ 8էն 10 սկաուտներէ: Ան կ'ունենայ մէկ առաջնորդ, մէկ փոխ առաջնորդ եւ անդամներ: Խմբակը առաջին հատուածն է խումբին: Առհասարակ աշխատանք մը կը տրուի խումբին խմբապետին կողմէ՝ առաջնորդին, որ իր կարգին կը փոխանցէ խմբակին եւ միասնաբար կը կատարեն աշխատանքը: Ամբողջ խմբակն է որ կը վերցնէ տրուած աշխատանքին պատասխանատուութիւնը: Գործակցաբար կը յաջողցնեն պարտականութիւնը: Նոյնանման աշխատանքներու պարագային, խմբակային մրցակցութիւն տեղի կ'ունենայ: Այս մրցակցութիւնը կ'ըլլայ սկաուտական ոգիով, մեկնելով աշխատանքը լաւագոյնս ներկայացնելու մտահոգութենէն:

Խմբակը ունի ենթաբաժանումներ: Այսպէս, իւրաքանչիւր սկաուտ ունի պաշտօն մը, զոր պարտի կատարել: Պաշտօններ կան, որոնք մնայուն են, իսկ ուրիշներ՝ կը տրուին ըստ պահանջի:

Գրէ՛ խմբակիդ անդամներուն անունները եւ իւրաքանչիւրին պաշտօնը

- ------------------------------------
- ------------------------------------

21.- *Know How a Khmbag Works*

A khmbag is formed with 8 to 10 scouts. It has one archnort, one pokh-arachnort and members. The khmbag is the smallest entity in a khoomb. Usually the khoomb leader gives the arachnort a task and in turn the arachnort brings that task to the khmbag and they complete it together. The entire khmbag take the responsibility for that task. By working together they successfully complete their responsibility. A similar approach is taken during regular scout activities, when there are competitions between khmbags. These competitions are conducted in the scouting spirit, leaving the activity you hope that you have done your best.

Khmbag's have subdivisions. This is how each scout has a bashdon (responsibility) which they must conduct. Some bashdons are ongoing and others are short and given needed.

Write the names of the members of your khmbag and each of their bashdons (responsibilities).

- ------------------------------------
- ------------------------------------

54

- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________

Ի՞նչ յաւելեալ պաշտօններու անհրաժեշտութիւնը կ'ըլլայ բանակումներու ընթացքին

- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________

Ի՞նչ է քու պաշտօնդ խմբակէն ներս

____

Ի՞նչ են պարտականութիւններդ

____

Ի՞նչ ձեւերով կրնաս բարելաւել աշխատանքդ

____

- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________

What other bashdons (responsibilities) become important during banagoom (camp)?

- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________
- ______________________________

What is your bashdon (responsibility) in the khmbag?

____

What are your duties?

____

How can you improve the work that you do?

____

Տուեալ վիճակի քննարկում

Ուշադրութեամբ կարդայ այս գրութիւնը, ապա պատասխանէ՛ հարցումներուն:

«Արծիւ» խմբակը խմբակային իր ժողովին որոշած էր, որպէս խմբակային աշխատանք, հաւաքոյթի ընթացքին շինել թռչուններու համար պզտիկ տնակներ, որոնք հետագային պիտի զետեղուին բնութեան մէջ: Եղբ. Վազգէն աշխատանքները բաժնած էր: Այսպէս, իւրաքանչիւր անդամ ունէր իր պարտականութիւնը.- Եղբայր Հրաչ պիտի պատրաստէր քարտէսները, եղբայր Գրիգոր պիտի բերէր խէժ, եղբ. Վարդան՝ 3 սղոց, եղբ. Վիգէն՝ սրճագոյն ներկ, եղբ. Արմէն՝ բամպակ, եղբ. Արա՝ գամ: Եղբայր Վազգէնը ինք պիտի գնէր տախտակները:

Հաւաքոյթին օրը հետեւեալը պատահեցաւ: Առաւօտեան ժամը 8ին եղբ. Վազգէն եկաւ ակումբ պատրաստելու համար աշխատանքին վայրը: Ապա խմբակին անդամները յաջորդաբար սկսան հասնիլ: Եղբայր Հրաչ անմիջապէս որ հասաւ, եղբ. Վազգէնին հաղորդեց որ ինք չէ կարողացած քարտէսները պատրաստել, որովհետեւ շարժապատկերի գացած է: Ժամը 8.20ին, եղբ. Սեւակ խումբին խմբապետը իր քով

Evaluating an actual situation

Carefully read the following and answer the questions.

The "Eagle" khmbag decided during their meeting that, they would build small bird houses as their activity. They would then place the houses in nature. Yegh. Vasgen divided up the work. That way each member had their own responsibility. Yegh. Hrach was going to prepare the plans, yeghbayr Krikor was supposed to bring glue, yegh. Vartan 3 saws, yegh. Viken brown paint, yegh. Armen cotton, yegh. Ara nails. Yegh. Vasgen was going to bring the wood himself.

On the day of the scout activity, the following happened. At 8:00 in the morning, yegh. Vasgen arrived at the club to prepare the work area. The members of the khmbag then began to arrive. As soon as yegh. Hrach arrived, he told yegh. Vasgen that he was not able to prepare the plans because he has gone to the movies. At 8:20, yegh. Sevag the khmbabet ask to speak with

կը կանչէ եղբ. Վազգէնը ու կ'ըսէ, թէ եղբայր Վիգէնին հայրը եկած է ըսելու, որ եղբայր Վիգէն անհանգիստ է ու պիտի բացակայի հաւաքոյթէն, բայց ղրկած է երկու շիշ սրճագոյն ներկ: Ժամը 8.30ի դրօշակի արարողութենէն ետք, եղբ. Վարանդ տակաւին եկած չէր: Խմբակը ուզեց սկսիլ աշխատանքին սակայն ...

Հարցումներ.

1.- Ո՞վ էր եղբ. Վազգէն

2.- Ի՞նչ էր խմբակին անունը

3.- Քանի՞ անդամներէ կը բաղկանար խմբակը

4.- Ո՞ր թուականին համար որոշած էին խմբակային աշխատանքը

5.- Քանի՞ բացակայ կար ճշդուած աշխատանքին օրը

----

yegh. Vasgen and told him that yegh. Krikor's father had come to let them know that yegh. Vigen wasn't feeling well and would miss the activity but had sent 2 cans of brown paint. At 8:30 after the opening flag ceremony, yegh. Vartan had still not arrived. The khmbag wanted to start their activity but ….

Questions.

1.- *Who is yegh. Vasgen (what is his role)?*

2.- *What was the khmbag's name?*

3.- *How many people were int eh khmbag?*

4.- *What date had they chosen for the khmbag activity?*

5.- *How many people were absent on the day of the activity?*

6.- Որո՞նք բացակայած էին

7.- Թուէ՛ իւրաքանչիւրին պարտականութիւնը

8.- Ի՞նչ ըրած էր եղբ. Վիգէն

9.- Ի՞նչ ըրած էր եղբ. Վարանդ

10.- Ի՞նչ ըրած էր եղբ. Հրաչ

11.- Իւրաքանչիւրի պարագային տո՛ւր անձնական կարծիքդ

Եղբ. Վարանդ

Եղբ. Վիգէն

Եղբ. Հրաչ

12.- Ի՞նչ կը նշանակէ պարտականութիւն: Տո՛ւր օրինակ մը

6.- *Who was absent?*

7.- *List each person's responsibility.*

8.- *What had yegh. Viken done?*

9.- *What had yegh. Vartan done?*

10.- *What had yegh. Hrach done?*

11.- *In each case below provide your personal opinion.*

Yegh. Vartan

Yegh. Vigen

Yegh. Hrach

12.- *What does "responsibility" mean? Give an example.*

58

13.- Ի՞նչ կը նշանակէ պարտականութեան գիտակցութիւն

14.- Որո՞նք գիտակից էին իրենց պարտականութեան

15.- Ի՞նչ եղաւ եղբայրներ Վարանդին եւ Հրաչին պարտականութեան անգիտակից ըլլալուն հետեւանքը

16.- Պատկերացուր, թէ խմբակը ի՞նչ կրնայ ըրած ըլլալ այդ հաւաքոյթին

13.- *What does it mean to have a sense of responsibility?*

14.- *Who behaved responsibly?*

15.- *What was the result of yegh. Vartan and yegh. Hrach's irresponsibility?*

16.- *Visualize, what could the khmbag do at the activity?*

22.- Գիտնալ Մարմնին Գլխաւոր Մասերը եւ 5 Զգայարանները

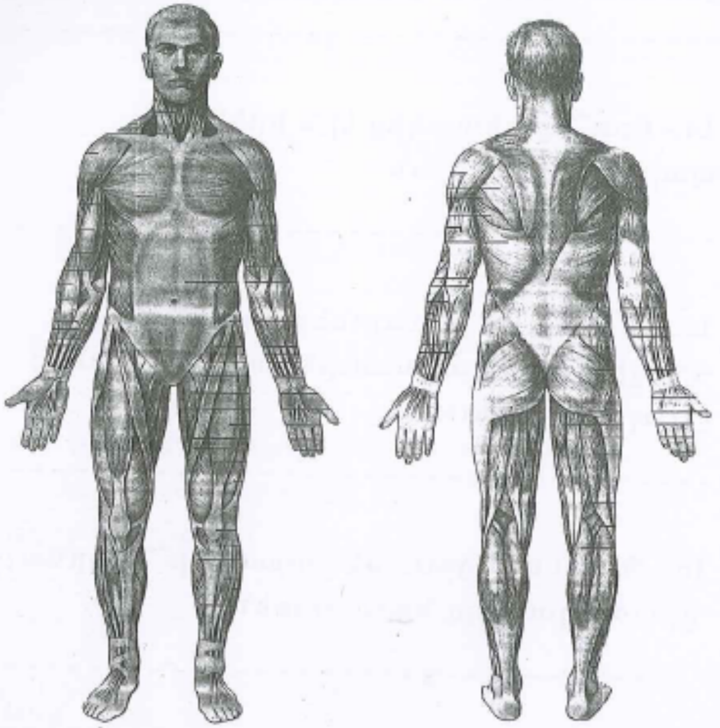

Ճշդէ՛ հինգ զգայարանները եւ նիզակով կապէ իրենց տեղերը:

Մարմնին իւրաքանչիւր մասը ներկէ տարբեր գոյնով:

22.- *Knowing the Main Parts of the Body and the 5 Senses*

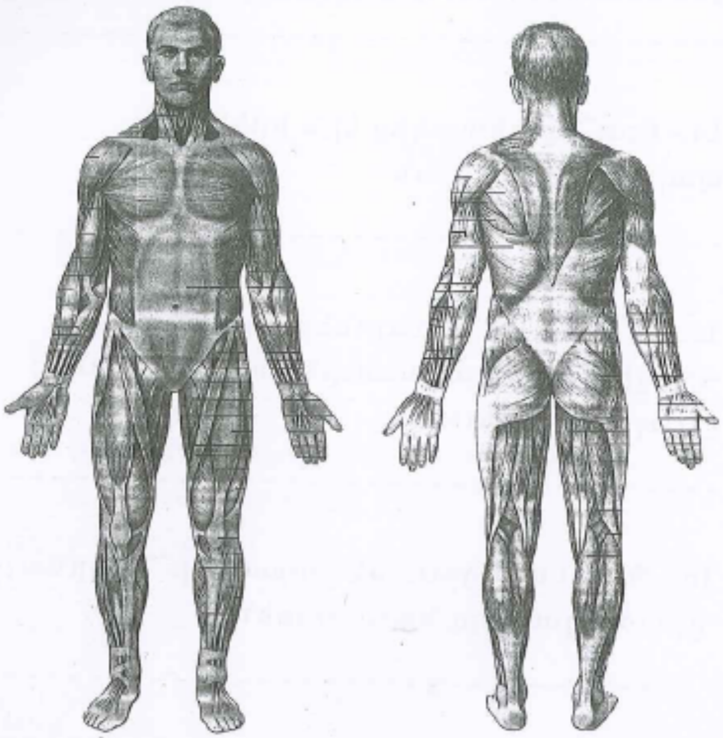

Identify the five senses and point out their location / label with an arrow on the picture.

Color the different parts of the body with different colors.

23.- Գիտնալ Մարմինը Մաքուր Պահելու Կարեւորութիւնը

Ի՞նչ է մաքրութիւնը

Մաքրել կը նշանակէ աղտոտութիւնները հեռացնել առարկայէ մը, վայրէ մը կամ մարմինէ մը։

Ինչո՞ւ մաքուր պէտք է մնալ

Աղտը իր կազմուածքով շատ դիւրութեամբ կ'ամբարէ եւ կը ստեղծէ մանրէներ եւ այդպէսով կը վտանգէ առողջութիւնը։

Ի՞նչպէս մաքրուիլ

1.- Լոգանքը

Հետեւողութեամբ պէտք է լոգնալ։ Լոգանքը պէտք է ըլլայ օճառով եւ քիչ մը կարծր սպունգով։ Պէտք է շփել մարմինը, որպէսզի մեռած մորթերը ելլեն եւ մորթի ծակտիկները բացուին։

Նախընտրելի է որ օճառը մէկ-երկու վայրկեան մնայ մարմնին վրայ, ապա ջուրով լուալ։ Լոգանքի ընթացքին ուշադրութիւն պէտք է ընել մազոտ մասերուն եւ ծալուած մասերուն։

Լոգանքէն ետք կարեւոր է լաւապէս չորցուիլ, որպէսզի մարմինը պաղ չառնէ։

Եթէ լոգնալու կարելիութիւն չկայ (բանակում), կարելի է օճառուած լաթով մը սրբուիլ եւ ապա լաւապէս չորցուիլ։

23.- *Knowing the Importance of Keeping the Body Clean*

*Eench eh **makrootioun** (What is Cleanliness)?*

Cleaning means to remove dirtiness from a thing, place or person.

Why should we stay clean?

Dirtiness naturally harbors and creates bacteria and therefore endangers your healthy.

How do we clean-up?

1.- Bathing

We must bath regularly. You must bath with soap and a slightly coarse sponge. You must scrub your body to remove dead skin and clean the pours.

It is preferable to leave the soap on your body for a minute or two and then rinse it off with water. While bathing, give special attention to the hairy areas of your body and the folds of your body.

After bathing it's important to dry off well to avoid getting cold.

If a shower/bath is not available (like at camp), it's possible to use a wet/soapy cloth and then dry yourself well.

Մորթը կը շնչէ եւ այս պատճառով անոր ծակտիկները պէտք է բաց մնան: Պէտք չէ «ժել» կամ շպար գործածել ու ծակտիկները գոցել:

Կարեւոր է նաեւ ներքնազգեստները փոխել ամէն օր, նոյնիսկ եթէ պիտի չլոգնաս:

2.- Ականջը մաքրել

Ականջը մաքրել cotton tigeով կամ ցպիկի մը վրայ փաթթուած բամպակով, սակայն պէտք չէ շատ խորունկ երթալ, այլապէս կրնաս թմբուկը վիրաւորել: Որեւէ անբնական ցաւի պարագային անմիջապէս պէտք է բժշկուիլ: Որեւէ պարագային, ականջին մէջ չլեցնել ձէթ, ալքոլ, օղի կամ ուրիշ հեղուկ:

Պէտք է նաեւ մաքրել ականջին ետեւը ալքոլով եւ բամպակով:

3.- Քիթը մաքրել

Քիթը մաքրելը կ'ըլլայ խնջելով, եթէ տակաւին աղտ մնայ՝ կարելի է մաքրել ականջին պէս:

4.- Բերան (ակռայ)

Ակռան պէտք է խոզանակել առաւօտուն եւ իրիկունը: Պէտք է ակռաները մաքրել հետեւեալ ձեւերով.-

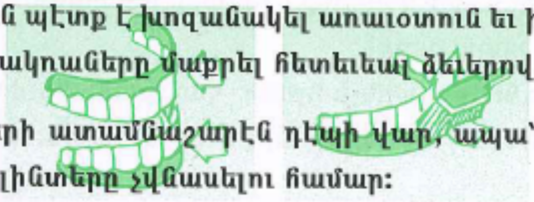

1.- Վերի ատամնաշարէն դէպի վար, ապա՝ հորիզոնական, լինտերը չվնասելու համար:

Skin breathes so it is very important to keep the pours clear. You should use creams or products that will block your pours.

It's also important to change your undergarments every day, even if you are not bathing.

2.- Cleaning the Ear (Aganj)

We clean the ears with a cotton swab but must be careful not to go too deep in the ear to avoid injuring the ear drum. Any unusual pains should be treated by a doctor immediately. At no time should any liquid by put in the ear like oils or alcohol.

You also must clean behind your ears with cotton and alcohol.

3.- Cleaning the Nose (Keet)

Cleaning your nose involves blowing it. If dirt remains, you may further clean it similar to how you clean your ears.

4.- Mouth/ Berahn (Teeth/Agrah)

You must brush your teeth in the morning and in the evening. You clean your teeth in the following way:

1.- Start at the gum line of your upper teeth and move the bush downward, as you move the brush around your mouth to prevent harming your gums.

2.- Վարի ատամնաշարէն դէպի վեր, ապա՝ հորիզոնական, լինտերը չվնասելու համար:

3.- Ապա երկու ատամնաշարները միացնել եւ հորիզոնական խոզանակել:

4.- Թիւ 1 եւ 2 ներսի կողմէն:

5.- Կարեւոր է նաեւ մատով մաքրել լինտերը:

Ուշադրութիւն.- *Որեւէ պարագայի ակռաները չմաքրել կարծր կերպընկալով (plastique) կամ մետաղէ նիւթով, այլ՝ գործածել տախտակէ ատամնակրկիտը:*

6.- Մազ սանտրել

Կարեւոր է մազերը սանտրել հետեւողականութեամբ, քիչ մը նեղ ակռայ ունեցող սանտրով, որպէսզի մազերուն մէջ մնացած փոշիները դուրս ելլեն:

7.- Աչքը

Աչքը պէտք է լուալ առատ ջուրով, ուշադրութիւն ընելով որ անոր անկիւնները մնացած եւ չորցած աղտերը հանուին:

2.- Start at the gum line of your bottom teeth and move the bush upward, as you move the brush around your mouth to prevent harming your gums.

3.- Bring your teeth together and brush horizontally.

4.- Repeat steps 1 & 2 for the inside teeth.

5. It's important to clean your gums with your finger.

Caution: Under no circumstances should you clean your teeth with plastic or metal objects. You should rather use a wooden tooth pick.

6. - Combing your hair

It's important to comb your hair regularly with a narrow tooth comb to remove any dust that is in your hair.

7.- Eyes

Eyes should be washed with plenty of water, paying attention to clean the corners of your eyes.

* * *

Մինչեւ հիմա խօսեցանք անհատի մաքրութեան մասին, պէտք է նկատի առնենք նաեւ հաւաքականութեան, շրջապատի մաքրութիւնը:

Շրջապատի մաքրութեան օժանդակող ազդակներն են՝

* Գետին չթքնել.
* Գետին աղբ չթափել.
* Աղբի տոպրակները գոց վիճակի մէջ պահել եւ յատուկ տեղեր թափել.

Իսկ բանակումներուն այս կանոններուն կողքին նկատի առնել.-

* Վայրը ճահիճներէն հեռու ընտրել: Հակառակ պարագային ճահիճին ջուրը մաքրել.
* Լուացքի ջուրերը հոսեցնել դէպի հեռու.
* Վրանները արեւոտ եւ օդասուն պահել, առաւելագոյն չափով.
* Գետինը ջրել, որպէսզի փոշի չելլէ:

Ծանօթ.- *Եթէ ամէն անձ մաքուր ըլլայ եւ շուրջը մաքուր պահէ՝ հաւաքականութիւնն ալ մաքուր կ՚ըլլայ:*

* * *

Until now we have spoken about personal cleanliness, but we must also speak about cleanliness of our surroundings.

Factors that affect the cleanliness of our surroundings are:

* *Not spitting on the ground*
* *Not throwing garbage on the ground*
* *Keeping bags of garbage closed and disposing of them properly.*

However, during banagoom, we add the following consideration:

* *The camp site must be selected away from wet lands / marshes.*
* *Water used for washing should run away from the campsite.*
* *Keeping the tents sunlit and airy.*
* *Watering the ground to avoid dust from rising.*

Note: *If people keep themselves and their surrounding clean the collective will be clean.*

Հետեւեալ հարցերուն մասին մտածէ՛ եւ այո կամ ոչ նշանակէ սիւնակներուն մէջ: Եղիր անկեղծ, որպէսզի կարենաս շտկել սխալներդ:

	Այո	Ոչ
1.- Ձեռքերս կը լուամ ամէն ճաշէ առաջ.		
2.- Հետեւողական ձեւով կը լոգնամ, մարմինս մաքուր պահելու համար.		
3.- Ակռաներս կը խոզանակեմ առնուազն նախաճաշէն եւ ընթրիքէն վերջ:		
4.- Եղունգներս կտրուած եւ մաքուր կը պահեմ.		
5.- Մազերս նուազագոյնը շաբաթը մէկ անգամ կը լուամ.		
6.- Ձեռքերս կը լուամ բաղնիքը գործածելէ ետք.		
7.- Պէտք եղած խնամքը կու տամ վէրքերուս.		
8.- Կտրուածք մը որ կ'արիւնի, ծնողքիս կամ խնամակալիս ցոյց կու տամ.		
9.- Հեռու կը մնամ ուրիշներէ, երբ հարբուխ եմ.		
10.- Հեռու կը մնամ ընկերներէս, որոնք փոխանցիկ հիւանդութիւն մը ունին.		

For each question, put a mark in the "yes" or "no" column. Be honest so that you may correct your shortcomings.

	Yes	No
1.- I wash my hands before every meal.		
2.- I regularly bath to keep my body clean.		
3.- I brush my teeth at a minimum after breakfast and dinner.		
4.- I keep my nails trimmed and clean.		
5. I wash my hair at least once a week.		
6. I wash my hands after I use the restroom.		
7.- I take care of any wounds or injuries that I have.		
8.- I show any cuts I get to my parents or my khbabet.		
9.- I stay away for people who have colds.		
10.- I stay away from my friends if they have a contagious illness.		

65

24.- Գաղափար Ունենալ Նախնական Դարմանումի մասին

Բանակումներու կամ առօրեայ կեանքի ընթացքին կրնան պատահիլ արկածներ, որոնք դարմանումի կը կարօտին: Սկաուտը պիտի կատարէ «նախնական դարմանում», այսինքն՝ սկաուտին դարմանումը վերջնական պիտի չըլլայ, այլ պէտք է ըլլայ այնպէս մը, որ վիրաւորը ամէնէն լաւ վիճակին մէջ հասնի բժիշկին: Կարեւոր է նաեւ, որ սկաուտը կարենայ յստակ տեղեկութիւններ փոխանցէ արկածի մասին, դիւրացնելով բժիշկին կատարելիք դարմանումը: Այս մէկը կարեւոր է, յատկապէս թունաւոր խայթուածքներու ժամանակ:

Սկաուտը պէտք է գիտնայ հեռաձայնի կարեւոր թիւեր եւ հասցէներ, որոնք կապ ունենան ապահովութեան հետ:

Գրէ՛.

1.- Կարմիր խաչի հեռաձայնի թիւերը

- -

2.- Օ.Խ.ի կեդրոնի թիւերը

- -

3.- Ակումբի հեռաձայնի թիւերը

- -

4.- Դեղարանի հեռաձայնի թիւ

- -

24.- *Know a little about First Aid*

During camp or our day to day lives accidents may happen that may need action/attention. Scout must administer <nakhnagan darmanoom / ognotioun> (First Aid), that is the aid is not the full/final solution but rather treating the injured in the best way possible until they can reach a doctor. It is also important that the scout be able to provide clear information about the accident to help the doctor provide treatment. This is especially important in the case of poisonous bites.

Scouts must know safety related telephone numbers and addresses.

Write:

1.- *The telephone number for emergency medical assistant*

- -

2.-

- -

3.- *The “agoomb”’s / club’s telephone number*

- -

4.- *The pharmacy’s telephone number*

- -

5.- Հիւանդանոցի հեռաձայնի թիւեր

6.- Ընտանիքի բժիշկի հեռաձայնի թիւ

7.- Ապահովութեան ընկերութեան հեռաձայնի թիւ

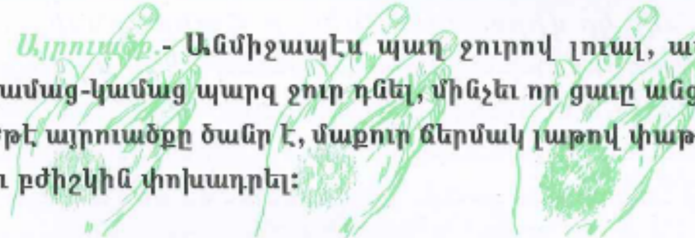

Այրուածք.- Անմիջապէս պաղ ջուրով լուալ, ապա կամաց-կամաց պարզ ջուր դնել, մինչեւ որ ցաւը անցնի: Եթէ այրուածքը ծանր է, մաքուր ճերմակ լաթով փաթթել եւ բժիշկին փոխադրել:

Ճշդէ՛ սխալ եղած դարմանումը եւ տո՛ւր ճիշդը.

Յակոբ տունը կրակարանին հետ խաղացած ժամանակ կրակ մը կը ցատկէ աջ բազուկին վրայ եւ կ'այրէ: Ընկերը Տիգրան, անմիջապէս վրան ակռայի դեղ կը քսէ եւ լաթով մը ամուր կը կապէ:

5.- The hospital's phone number

6.- The phone number of the family doctor

7.- The phone number for the police

Burns – *Wash with cold water and slowly run cold water over it until the pain stops. If it's a serious burn, cover it with a clean white cloth and seek a doctor.*

Identify the incorrect treatment and explain the correct treatment.

Hagop was playing with the fireplace and a spark landed on his right forearm and burned him. His friend Dikran immediately put toothpaste on the burn and tightly wrapped it.

Կտրուածք.- Առաջնահերթ է արիւնահոսութիւնը դադրեցնել: Վէրքը պէտք է մաքրել, ապա վրան guavze դնել եւ սեղմել:

Ճշդէ՛ սխալ եղած դարմանումը եւ տո՛ւր ճիշդը.

Սեբոյբ անտառը վազած ատեն կ'իյնայ ու ծունկը կը վիրաւորէ: Ընկերը՝ Շանթ, անմիջապէս ալքոլ կը թափէ վրան, բամպակով կը մաքրէ եւ վրան փակցնելիք կը դնէ:

- -

- -

- -

- -

Արիւնահոսութիւն.- Երբ կտրուածքին վրայ սեղմեւ, բայց արիւնը հոսելէ չդադրի, ըսել է թէ մայր երակ մը վիրաւորուած է եւ արիւնահոսութիւն կայ: Մարմինը ունի մայր երակներ, որոնք աշխոյժ արիւն կը փոխադրեն մարմնին ծայրամասերը: Կարգ մը տեղեր մայր երակները աւելի մակերեսային են (տե՛ս նկարը):

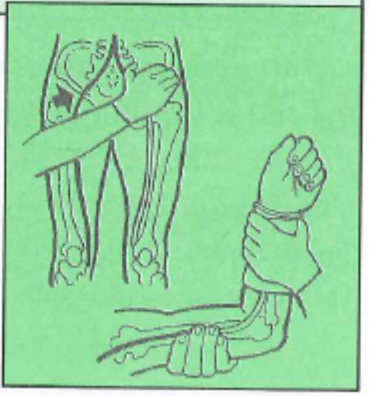

Cuts – You must first stop the bleeding. Clean the wound and put pressure on it with a clean piece of gause.

Identify the incorrect treatment and explain the correct treatment.

Sebouh fell and seriously hurt himself while running the woods. His friend Shant immediately poured alcohol on the wound, cleaned it with a cotton ball, and stuck a band-aid on it.

- -

- -

- -

- -

Severe bleeding – If you put pressure on a cuts and the bleeding does not stop then a main artery has been cut and there is severe bleeding. The body has main arteries that actively carry blood to the body's extremities. There are certain places where the main arteries are close to the skins surface (see the pictures)

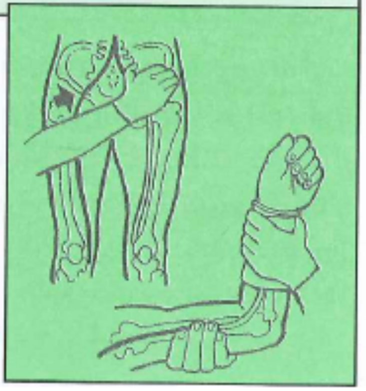

Երբ կտրուածքին տեղը սեղմես կամ կապես, արիւնը հոսելէ կը դադրի. այն ժամանակ կրնաս վիրաւորը հիւանդանոց հասցնել: Այս կապը մէկ ժամէն աւելի երկար պէտք չէ տեւէ, այլապէս այդ անդամը կը նեխի եւ վիրաբուժութեամբ կը հատուի: Եթէ ժամանակին պիտի չկարենաս հիւանդանոց հասցնել, նախընտրելի է կապ չկապել:

Խայթուածք.- Խայթուածքները կրնան ըլլալ թունաւոր կամ՝ ոչ: Թունաւորի պարագային վէրքը աւելի խորացնել եւ արիւն հոսեցնել, ապա բժիշկին հասցնել: Կարեւոր է ճշգրտութեամբ փոխանցել կծող միջատին կամ կենդանիին ի՞նչ տեսակ ըլլալը, որպէսզի կարելի ըլլայ ըստ այնմ դարման տալ: Եթէ խայթուածքը թունաւոր չէ, զայն դարմանել պարզ վէրքի նման:

Հարցում

1.- Ճշդէ՛ շրջանիդ մէջ գտնուող այն կենդանիները եւ միջատները, որոնց խայթուածքը թունաւոր է

- -

- -

- -

- -

When you put pressure on these points or tie them, the bleeding will stop, at that time you can take the patient to the hospital. This tie cannot be left on for more than an hour, after an hour the body part will start to be harmed and may not recover. If you cannot get to the hospital in less than an hour, it's better to not tie that knot in the first place.

Bites.- Bites can be poisonous or not. If it is poisonous bite you should cut the wound a little deeper, try to bleed out the poison and get to a doctor. It's important to correctly identify what insect or animal bit the patient, in order to be able to treat them properly. If the bite is not poisonous, treat it like a regular cut.

Question

1.- Identify those insects and animal in your area that have a poisonous bite.

- -

- -

- -

- -

2.- Ինչպէ՞ս խորացնել թունաւոր խայթուածքը եւ արիւն հոսեցնել

Ոսկրաբեկում.- Երբ ոսկորը կոտրուած է, վիրաւորը աճոելի ցաւ կ'ունենայ: Պէտք է վիրաւոր մասը անշարժ մնայ, չշարժի եւ ենթական անմիջապէս բժիշկի փոխադրուի:

Հարցում.

1.- Ի՞նչպէս անշարժ պահել կոտրուած անդամ մը: Մանրամասն բացատրութիւն տո՛ւր, գործնական ձեւի մը մասին

2.- Ինչո՞ւ անշարժ պէտք է պահել կոտրուած անդամ մը եւ միայն բժիշկին վստահիլ անոր շարժիլը

2.- How do you make a bite deep and bleed out the poison?

Broken Bones.- When a bone is broken, the injured person will be in a lot of pain. The injured part must be immobilized so that it doesn't move and the injured person taken to the doctor immediately.

Question

1.- How can you immobilized a broken bone so that it doesn't move? Provide a detailed explanation of one way to do this.

With a splint or a sling.

Support the broken limb with a piece or pieces of wood and

----

then firmly but gently tie it together with a poghgab or rope.

2.- Why is it important to immobilized a broken bone and only allow a doctor to move it?

It's important to immobilize the broken bone to prevent further injury and reduce pain. A doctor will know what to do to prevent further injury.

25.- Գիտնալ Պատգարակ Շինելու Ձեւերը

Ի՞նչ է պատգարակը եւ ինչի՞ կը գործածուի:

Ի՞նչ ձեւերով կարելի է պատգարակ շինել (տո՛ւր 5 ձեւեր)

* * ---
* * ---
* * ---
* * ---
* * ---

Ընտրէ՛ այս ձեւերէն մէկը եւ ընկեր մը փոխադրէ՛:

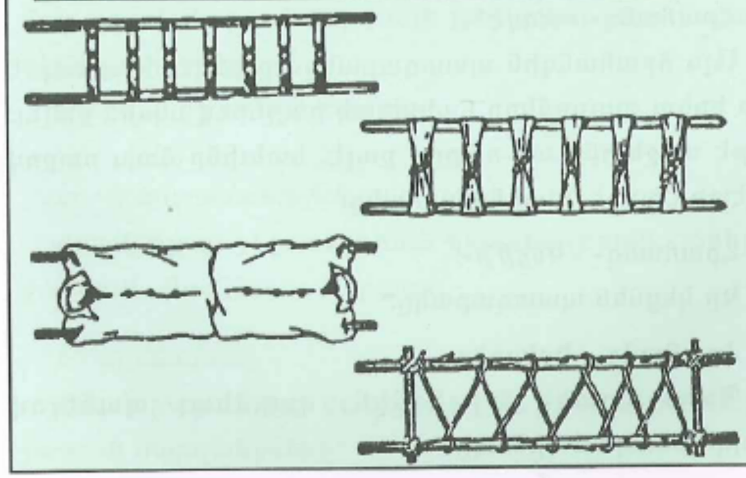

25.- Know how to make a stretcher

What is a "badgarag" and what is it used for? It is a stretcher and is used to transport injured people.

What are five ways to make a badgarag?

* Using wood and belts
* Using wood and poghbags
* Using wood and shirts
* Using wood and rope
* Using wood and blankets

Select one of the methods below and transport a friend.

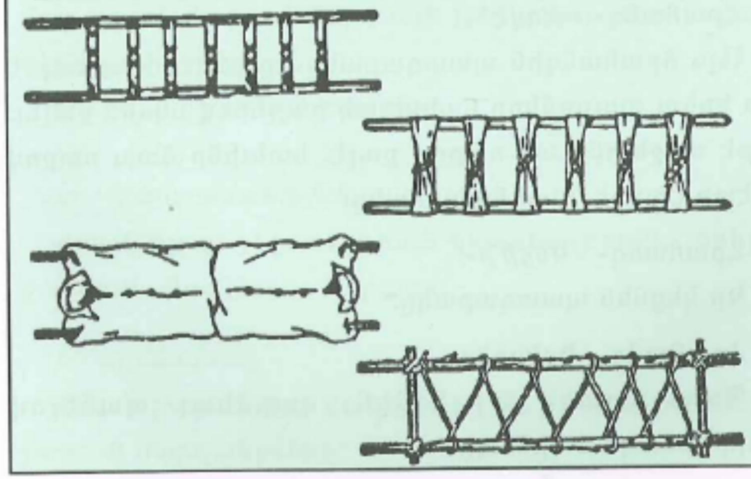

Պատգարակի գործածութիւնը

Կարեւոր է որ վիրաւոր անձը ամենայն հանգստութեամբ փոխադրուի, ուստի պէտք է ուշադիր ըլլալ, որ հիւանդը անշարժ մնայ պատգարակին վրայ կամ նուազագոյնը չշարժի: Գիտցիր որ նուազագոյն աւելորդ շարժում մը, կրնայ մահացու ըլլալ կարգ մը արկածներու պարագային:

Պատգարակը առնուազն երկու հոգիով կը շալկուի եւ անպայման կ'ունենայ հրահանգիչ մը (կրնայ երկուքէն մէկը ըլլալ), որ կու տայ հրահանգները:

Հրահանգ- «*Ուշադրութի՛ւն բարձրացնելու*» ......

«*Բարձրացո՛ւր*»

Այս հրահանգին երկու անձերը միասնաբար կը բարձրացնեն պատգարակը, միշտ պահպանելով հորիզոնական վիճակը:

Հրահանգ- «*Քալէ՛*».

Այս հրահանգին պատգարակը կը քալէ: Կարեւոր է որ երկու քալողները հակառակ քայլերով սկսին քալել: Եթէ առջեւինը աջ ոտքով քալէ, ետեւինը ձախ ոտքով պէտք է քալէ, կամ հակառակը:

Հրահանգ- «*Կեցի՛ր*».

Կը կեցնեն պատգարակը:

Հրահանգ. «Իջեցո՛ւր».

Պատգարակը կ'իջեցնեն, դարձեալ պահելով հորիզոնական վիճակը:

Use of a badgarag

It's important to transport a patient in the most comfortable way possible, therefore it's important to be careful and have the patient lay still on the badgarag. Movement can make some injuries worse or deadly.

It takes at least two people to carry a badgarag and one person needs to give the commands.

Command - <*Ooshadrootioun Bardzatzneloo (Prepare to lift)*> ……. <*Bardzatzoor! (Lift!)*>

With this command both people carefully lift the badgarag and pay attention to keep it horizontal.

Command - <*Kaleh! (Walk!)*>

With this command the badgarag starts to move. It's important that the people carrying the badgarag walk with opposite feet. If the one in front starts with their right foot then the one in back starts with their left, or visa versa.

Command - <*Getseer! (Stop!)*>

The badgarag stops.

Command - <*Eejetsoor! (Lower!)*>

The badgarag is lowered carefully, making sure to keep it horizontal.

26.- Մարզանք

Մարզանք կը կոչուին յաջորդական համաչափ այն շարժումները, որոնք գործի կը մղեն մարմնի զանազան մկանները:

Ինչպէս բոլոր մեքենաները, այդպէս ալ մարդկային մկանները, եթէ անշարժ մնան (կամ քիչ շարժին) ժամանակի ընթացքին կը դառնան ծոյլ եւ հիւանդութիւններու կը տանին (Rhumatisme, յօդերու ցաւեր):

Մարզանքը կարեւոր է կեանքի մէջ, որովհետեւ ան կը բարելաւէ շնչառութիւնը, արեան շրջագայութիւնը եւ կը ներդաշնակէ մկանները:

Մարզանքի գլխաւոր նպատակն է բարելաւել մարզիկի մը արդիւնքները: Այսպէս, ամէն մարզիկ աւելի արագ վազելու համար, աւելի հեռու եւ բարձր ցատկելու համար, որեւէ մարզախաղ աւելի լաւ կիրարկելու համար, կ'ընէ մարզանք:

Մարզանքը ունի 3 բաժին.-

ա.- Պատրաստութիւն

Հոս կ'ըլլայ շնչառութեան կանոնաւորում, յօդերու շարժում, մկաններու մարզում:

բ.- Հիմնական

Հոս իւրաքանչիւր մարզիկ կ'ընէ իր մարզախաղին յատուկ մարզանքները:

26.- *Excersize*

Successive repeated movements that cause the body's muscles to work is called "exercise".

Just like all machines, if the body's muscles do not move (or move very little) over time they will become weak and susceptible to diseases (Rhumatisme, joint pain).

Exercise is an important part of life because it improves breathing, circulation, and muscle coordination.

The main purpose of exercise is to improve an athlete's performance. Therefore, any athlete who wants to run faster, jump farther and higher does exercise.

Exercise has 3 parts.-

a. Preparation

This includes steady breathing, moving the joints, and worked the muscles.

b. Main exercise

Here each athlete does the exercises that pertain to their sport.

գ.- Վերջին

Հոս մարզիկը կը դանդաղի, մարմինը կը պաղեցնէ եւ կարեւորը՝ կը լուացուի ու ինքզինք կը յարդարէ:

Անհատական մարզանքներ

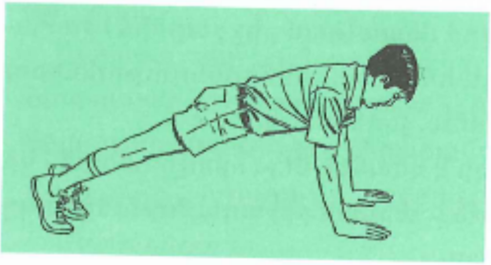

Push up.- պառկէ փորիդ վրայ, ափերըդ բաց, ուսիդ հաւասար: Հրէ՛ ձեռքերըդ, որպէսզի մարմինդ վեր ելլէ: Իրանը եւ մարմինը շիտակ պէտք է մնան: Այս մարզանքը կը զօրացնէ ձեռքի եւ ուսի մկանները:

Օրական 10 push up պէտք է ընես:

Թիթեռնիկ.- պառկէ փորիդ վրայ: Բարձրացուր իրանդ, թեւերդ եւ ոտքերդ: Ոտքերդ եւ թեւերդ 10 անգամ բաց եւ գոցէ: Սկիզբի վիճակին դարձիր: Կրկնէ՛ շարժումները: Այս մարզանքը կը զօրացնէ կռնակի մկանները:

Հորիզոնական խողովակի մը կախուած յառաջանալ: Այս մարզանքը կ'օգնէ ուսերու եւ թեւերու մկաններուն:

c. *Conclusion*

Here the athlete stops, cools down, cleans up and puts themselves in order.

Individual Excersize

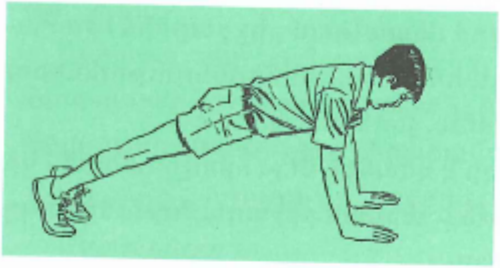

Push up.- *lay on your stomach, place your palms ot eh ground near your shoulders. Push with your hands to raise your body. Your body must stay straight. This exercise strengthens the hand and shoulder muscles. You should do 10 push-ups a day.*

Teeternik (Butterfly).- *lay on your stomach. Raise your arms, upper body, and feet. Open and cloe your hand and feet 10 times and return to your starting position. Repeat the movements. This exercise strengthens the back muscles.*

Hanging from a horizontal pipe and moving up forward: *This exercise strengthens the shoulder and arm muscles.*

Երկննալ կռնակի վրայ, ծալել ծունկերը դէպի վեր եւ տանիլ մինչեւ որ դպչին կզակին, ճաշուէ մինչեւ 5, ապա վերադարձիր սկիզբի վիճակին: Դանդաղ նորէն կատարէ շարժումը:

Պառկէ կռնակի վրայ, թեւերը ուղիղ գլխուն վրայ, պահել ձեռքերն ու ոտքերը ուղիղ եւ բարձրացնել մարմինը: Դպչիլ ոտքի մատներուն: Վերադառնալ առաջին վիճակին:

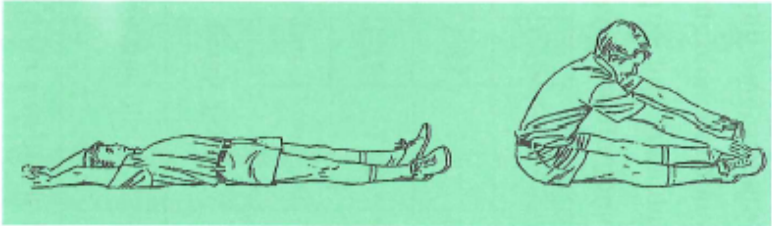

Sit up.- Պառկէ կռնակիդ վրայ: Ընկերներէդ մէկը թող բռնէ ոտքերդ: Ձեռքերդ իր ծոծրակիդ վրայ: Սկսէ շարժումը: Իրանդ բարձրացուր աջ արմունկով, դպչիր ձախ ծունկիդ, ապա վերադարձիր: Յաջորդ անգամ ձախ արմունկով դպչիր աջ ծունկիդ եւ վերադարձիր:

Laying on your back, fold your knees up and bring them to your chin, count to 5, and return to your starting position.. Slowly repeat the movement.

Lay on your back, with your hands above your head and keeping your arms and legs straight, raise your body. Touch your toes. Return to your starting position.

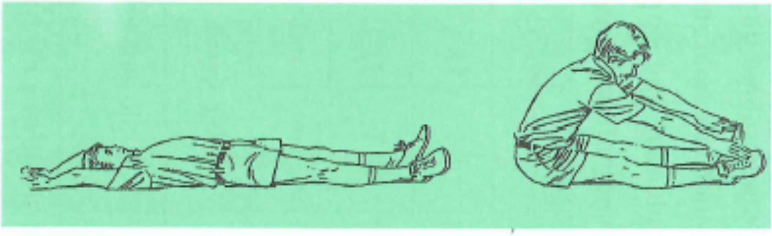

Sit-up.- *Lay on your back. Let one of your friends hold your feet and start eh exercise with your hand on the nape of your neck. Sit-up and touch your left knee with your right elbow and then lay back. Next time touch your right knee with your left elbow.*

Evaluating Athletic Ability										
Age	Sit up		Pull up		Jumping		50 m run		600 m run	
	how many		how many		how many mtrs		how many sec		how many min, sec..	
	good	very good	good	very good	good	very good	good	very good	good	very good
11	41	45	5	6	1.75	1.83	8.2	7.8	2.24	2.18
12	43	48	5	7	1.83	1.90	8	7.6	2.16	2.08
13	47	50	6	9	1.96	2.08	7.6	7.3	2.08	2.00

This table lists 5 exercises and the expected result for each age (11-12-13), the fourth row is to register your results. Complete the exercises, register your results in the blanks, and compare them to the explanation noted for each exercise.

Ստուգել մարզական կարողութիւնները										
տարիք	Sit up		Pull up		Ցատկել		50 մ. վազք		600 մ. վազք	
	քանի անգամ		քանի անգամ		քանի մեթր		քանի երկվրկ.		քանի վյկ., երկ.	
	լաւ	շատ լաւ	լաւ	շատ լաւ	լաւ	շատ լաւ	լաւ	շատ լաւ	լաւ	շատ լաւ
11	41	45	5	6	1.75	1.83	8.2	7.8	2.24	2.18
12	43	48	5	7	1.83	1.90	8	7.6	2.16	2.08
13	47	50	6	9	1.96	2.08	7.6	7.3	2.08	2.00

Անաւասիկ տախտակ մը, ուր գրուած են 5 մարզանքներ եւ ակնկալուած արդիւնքները, իւրաքանչիւր տարիքի համար (11-12-13), իսկ չորրորդ տողը արդիւնքներուդ համար է: Կատարէ մարզանքները եւ արձանագրէ պարապ քառակուսիներուն մէջ եւ բաղդատէ: Ստորեւ տըրուած իւրաքանչիւր մարզանքի բացատրութիւնը:

Pull up.- Ափերը բաց եւ դէպի առջեւ բռնէ հորիզոնական երկաթ մը. հոն կախուէ այնպէս մը, որ ոտքերդ շիտակ ըլլան, բայց գետին չդպչին, մարմինդ վեր քաշել կամաց-կամաց առանց օրօրուելու, մինչեւ որ կզակդ կարենաս երկաթին վրայ դնել, ապա վերադարձիր առաջին դիրքին եւ շարունակէ:

Ծունկերու մարզանք, ուղիղ կանգնիլ ձեռքերը շիտակ ստամոքսին վրայ: Ելլել ոտքի մատներուն վրայ, ապա ծռել ծունկերը կէս մը, ապա ուղիղ բռնել ձեռքերը: Ոտքի ելլել: Նորէն կատարել շարժումը:

Ցատկել.- Կանգնիլ ոտքերը քիչ մը բաց: Ծունկերը ծըռել, ձեռքերը դէպի ետեւ տանիլ: Ցատկել շարժելով՝ ձեռքերը դէպի առջեւ եւ վեր: Չափէ հեռաւորութիւնը ցատկած կէտէդ՝ իջած տեղդ:

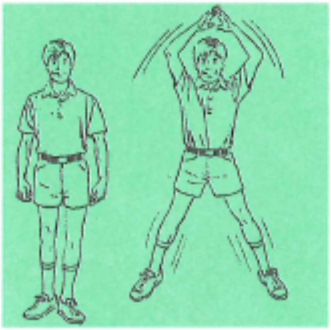

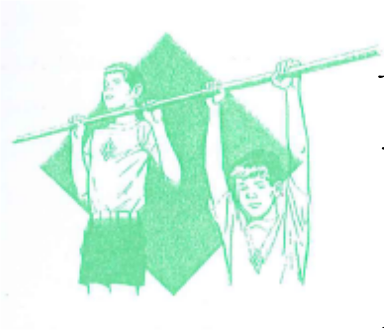

Pull up.- With your palms facing forward hold a horizontal bar. Hang so that your legs are straight but not touching the ground. Raise your body slowly without swaying until your chin is above the bar and then return to your starting position. Repeat.

Knee exercise, stand straight with your hand straight on your stomach. Raise up on your toes, bend your knees and raise your arms straight. Lower to your starting position. Repeat the movement.

Jumping.- Stand with your feet slightly apart. Bend your knees and swing your hands back. Jump and bring your hands forward and up. Measure how far your jumped.

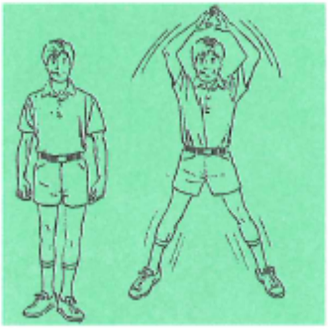

50 մեթր վազք.- Չափէ 50 մեթր երկայնք ունեցող վազքուղի մը: Ընկերներէդ մէկը կը կանգնի ժամանման վայրը: Ձեռքը կը բարձրացնէ: Երբ վար իջեցնէ կը սկսիս վազել: Ընկերդ կը չափէ նաեւ ժամանակը սկսելէդ մինչեւ ժամանումի վայրը հասնիլդ: Ժամանակը արձանագրէ երկվայրկեանով եւ 10րդ երկվայրկեանով:

600 մեթր վազք/քալել.- Չափէ 600 մեթր երկայնք ունեցող վազքուղի մը: Ժամանակը չափողին հրահանգին սկսէ վազել: Արտօնուած է քալել եթէ յոգնիս, բայց կարեւոր է որ ամէնէն արագ ձեւով կտրես հեռաւորութիւնը: Ժամանակը արձանագրէ վայրկեանով եւ երկվայրկեանով:

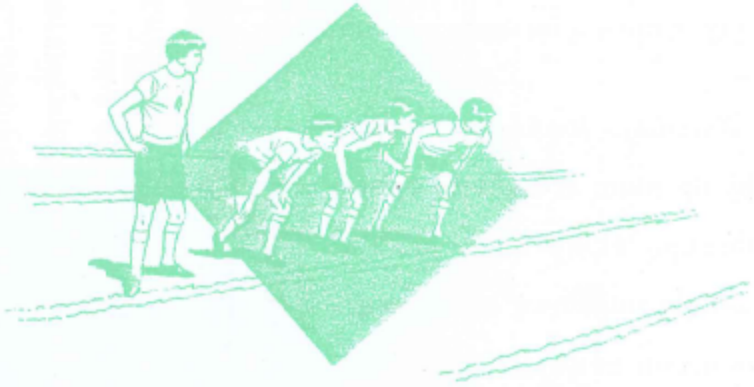

50 meter run.- Measure 50 meters length of track. Ask friend to stand at the finish line. Have them raise their hand. Start running when they lower their hand. Your friend will time how long it takes you to run from the start to the finish line. Register your time in seconds and $1/10^{th}$ of a seconds.

600 meter run/walk.- Measure 600 meters length of track. Start running o the time keeper command. It is permited to walk if you get tired but it's importnat that you complete the distance as quickly as possible. Register your time in minutes and seconds.